

Din Solat San Pablo Sin Taga-Roma

Maipanggep Sin Solat Ay Nay

Din solat ay nay et insolat San Pablo sin mamati ed Roma. Kanan di odom en insolat na na sin oneg di tolo ay bowan ay kawada na sin probinsiya ay Akaya (Inam-amag 20:2-3), siguro ed Corinto, manlogi sin tapos di A.D. 55 ono 56.

Di esa ay gapo ay insolat na na et ta ipaammo na sin taga-Roma din plano na ay en mamasyal en daida (1:8-15; 15:22-33). Inpalawag na abe en daida din siked ay damag ay maipanggep sin planon Diyos ay mangisalakan si ipogaw begew sin pammati da en Jesu Cristo. Din kasinopan di planon Diyos ay nay et wada sin 1:17. “Din siked ay damag et ipaammo na din planon Diyos ta say mapalinteg di ipogaw sin pangiiiana. Din kinalinteg ay nay ay napo en Diyos et maibasar sin pammati et anggoy.”

Manlogi sin versikulo ay nay, ilogin Pablo ay mangiolog si maipanggep sin kinalinteg ay nay. Omona, ipaammo na ay managbasol am-in di ipogaw, olay Judio ono Gentil, isonga kapilitan ay maisian da en Diyos ay madosa mo adi da mapalinteg sin pangiiiana. Pag nan ipalawag ay magay ipogaw ay mapalinteg begew sin panongtongpalana sin linteg Diyos, tan maga di makatongpal. Ibilang Diyos ay nalinteg di olay sino ay ipogaw begew sin pammati na en Jesu Cristo et anggoy (3:20-22).

Sin kapitolo 5 enggana sin 8, ibagbagan Pablo di ison di baro ay biyag ay gon-gon-oden di mamati begew sin naitapiana en Cristo. Din mamati et mayat di pakikadkadwaana en Diyos ya wada abe din Ispirito Santo en sisya ay mangipawaywaya en sisya sin kabaelan di kinamanagbasol na. Sin dana ay kapitolo, ibagbaga na abe din kosto ay kaosalan di linteg Diyos, din makinontra sin nemnem di ipogaw, ya din panakabalin di Ispirito Santo ay bomadang sin mamati.

Sin kapitolo 9-11, iol-olog Pablo din planon Diyos para sin Judio ya Gentil. Kanana en din nanigaan di kaad-adoan ay Judio en Jesu Cristo et maibasar met laeng sin planon Diyos ta say makilak-am abe di Gentil sin seg-ang na begew sin inamag Cristo. Ngem kanana en adi komakaman din manigaan di Judio en Cristo mo adi et mamati dan to en sisya.

Sin maod-odi ay kapitulo, wada di bilbilin maipanggep si kabibiyag di mamati, namnamed din iyat da koma ay manlilinayad ya man-iinawat. Wada abe di maipanggep si lebbeng di mamati ay manongpal sin gobierno ya din iyat da ay man-oolnos mo baken nan-iso di pangawat da sin kosto ya baken kosto ay maamag.

Din Linaona

Din panlogian di solat ya din napateg ay inbaga na 1:1-17
 Din begew ay masapol di ipogaw ay maisalakan 1:18-3:20
 Din planon Diyos ta say maisalakan di ipogaw 3:21-4:25
 Din baro ay biyag di ipogaw ay naitatapi en Cristo 5:1-8:39
 Din planon Diyos ay maipanggep sin Judio 9:1-11:36
 Din kabibiyag di mamati 12:1-15:13
 Din kakdengan di solat 15:14-16:27

Din Panlogian Di Solat

1 ¹Sak-en si Pablo ay nangisolate isna. Esaak ay mansilsilbi en Cristo Jesus. Pinilin Diyos sak-en ay man-apostol ya dinotokana abes sak-en ay en mangikaskasaba sin siked ay damag ay napo en sisya. ²Din nay siked ay damag et say inkarin Diyos ed nabaon ay inpaisolat na sin mamadto ay nankalkaliana. ³Din kalkalien din nay siked ay damag et din Anak na ay si Jesu Cristo ay Apo tako. Mo maipanggep sin kaipogaw na et polin Ari David. ⁴Mo maipanggep abe sin nasantoan ay kinadiyos na, inpailan Diyos ay sisya din Anak na idi tinago na kasin babaen sin panakabalina.^a ⁵Begew en sisya, sineg-angan Diyos sak-en et nanbalinenas sak-en si apostol ta say awisek din kaipoipogaw sin am-in ay ili ay mamati ya manongpal en Cristo ta say madaydayaw sisya. ⁶Olay dakayo abe ed issa Roma et naitatapi kayo sin ipogaw ay inayagan Diyos ay maitapi en Jesu Cristo.

⁷Naey ngarud di solat ko en dakayo am-in issa ay laylayden Diyos ya inayagana ay manbalin si ipogaw na. Sapay koma ta wada en dakayo di seg-ang ya talna ay mapmapo en Diyos ay Ama tako ya si Apo Jesu Cristo.

Din Nanlaydan Pablo Ay Manpasyal Ed Roma

⁸Din damo ay laydek ay ibaga et man-iyamanak en Diyos begew en dakayo am-in, tan mandindinamag din pammati yo sin olay addawi ay il-ili. Et dengdengngen Diyos nan iyaman ko begew en Jesu Cristo. ⁹Si Diyos ay nay ay pansilsilbiak sin am-in ay kabaelak ay mangikaskasaba

---

^a **1:4** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: ...inpailan Diyos ay sisya din manakabalin ay Anak na babaen sin kasinan natagoan.

sin sigid ay damag ay maipanggep sin Anak na, et ammo na ay sin am-in ay pankarkararaket ikarkararaket dakayo. ¹⁰Kedkedawek en sisya ta mo say laydena, waday wayak ay en mamasyal en dakayo, tan nabayag ay magay wayak. ¹¹Tan palalo di layad ko ay mangila en dakayo ta say ibingayak dakayo si bindisyon ay napo sin Ispirito Santo ta say pomigpigsa san pammati yo. ¹²Din laydek ay kanan et ta pomigpigsa din pammati tako am-in. Mabadanganak begew sin pangilaak sin pammati yo ya mabadangan kayo abe sin pammatick.

¹³Aag-ik, laydek ayammo yo ay namin ado ay ninemnem ko ay en ilaeen dakayo, ngem enggana ed wani, wada di manangsangaw en sak-en. Laydek ay pasyalen dakayo ta say wada abe en dakayo issa di awisek ay mamati ta kaman din naamag sin Gentil sin odom ay il-ili. ¹⁴Tan lebbengek ay en mangibagbaga sin sigid ay damag sin am-in ay kalasin di ipogaw, din wada sin siyodad ya din wada sin kadondontogan, din naadal ya din magay adal na. ¹⁵Isonga silalayadak ay mangikasaba sin sigid ay damag en dakayo abe ay omili ed issa Roma. ¹⁶Tan adiak polos mabain ay mangibagbaga sin sigid ay damag, tan siya na din kailaan di panakabalin Diyos ay mangisalakan sin am-in ay mamati. Naipaammo omona sin Judio, asi pay sin Gentil. ¹⁷Tan din nay sigid ay damag et ipaammo na din planon Diyos ta say mapalinteg di ipogaw sin pangilaana. Din kinalinteg ay nay ay napo en Diyos et maibasar sin pammati et anggoy. Tan siya met laeng di kanan din inpaisolat Diyos ay kanana,

“Din ipogaw ay pinalinteg Diyos begew sin pammati na et wada en sisya di biyag ay iwed patingga na.”^b

Din Kinamanagbasol Di Kaipoipogaw

¹⁸Si Diyos ay wada ed langit et inpaammo na ay dosaena din am-in ay ipogaw ay adi mamati en sisya ya mangam-amag si lawa. Begew sin kinalawa da, kalkaloban da din tet-ewa ay maipanggep en sisya. ¹⁹Tan din mabalin ay maammoan ay maipanggep en Diyos et nalawag en daida, tan si Diyos met laeng di nangipalawag. ²⁰Tan manlogi sin namarsuaan Diyos sin lobong, nalaka ay maawatan di ipogaw di maipanggep sin kinadiyos ya panakabalinay magay pap-eng na, olay mo adi kailas sisya, tan mail-ila din pinarsua na. Isonga maga polos pambal da ay adi mangammo sin tet-ewa. ²¹Tan olay mo ammo da ay wada di Diyos, adi da bigbigen sisya ay Diyos ya adi da aben man-iyaman en sisya, mo adi et din pannemnem da et nanbalin si magay silbi na dowan aben binmolinget di nemnem da ay lawa. ²²Olay mo kanan da en nalaing da,

---

^b 1:17 Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *Din nalinteg ay ipogaw et wada en sisya di biyag ay iwed patingga na begew sin pammati na* (Habakkuk 2:4). Ilaen abe sin Galacia 3:11.

nanbalin das naong-ong. ²³Tan din dinaydayaw da et baken si Diyos ay adi katkatey mo adi et din inamag da ay sinan didiyos ay mais-o sin ilan di ipogaw ay matey ya sin mantaytayaw, manmandan ya mankodkodap.

²⁴Isonga binaybay-an Diyos daida ta tongpalen da din lawlawa ay laylayden di nemnem da ta say amagen da di kompormi ay kalasin di kadodogis ay mangibabain sin awak da. ²⁵Say am-amagen da di tan dinokogan da din tet-ewa ay maipanggep en Diyos ta say din etek di patien da. Tan din dinaydayaw ya nansilsilbian da et din pinarsuan Diyos ay baken et si Diyos ay namarsua. Si Diyos ay nay di lebbeng na ay madaydayaw si eng-enggana. Siya sa.

²⁶Siya di din gapo ay binaybay-an Diyos daida ta am-amagen da din kababain ay layden di awak da. Olay din babbabai et binaliwan da din kosto ay layden di awak da ta din iib-a da ay babai di daddaagen da ay baken lalaki. ²⁷Siya abe sin lallalaki. Dinokogan da din kosto ay panadaagan da sin babai ta din iib-a da ay lalaki di palalo ay aklongan da ay daddaagen. Isonga ikarkaro da di dosa ay maibagay sin kadodogis ay inam-amag da.

²⁸Begew sin nangibilangan da ay magay silbin di mamigbigan da en Diyos, binaybay-anas daida ta am-amagen da din lawa ay nanbanagan di kinmadodogis ay nemnem da ay adi makailasin sin siged ya lawa. ²⁹Kankanayon ay am-amagen da din am-in ay kalasin di lawa. Mangan-gamgam da si baken dan oka ya makaapal da. Makapese da, makaibaw da, somisikap da, ya nemnenemnemen da ay mamaligat sin gagait da. Manag-olit da, ³⁰palawlawaen da din gagait da, ya kaliligelit da si Diyos. Magay rispito da sin olay sino ay ipogaw dowan da aben ipapangato ya it-it-ek din awak da. Kankanayon ay mannemnemnem das odom ay kalasin di lawa ya adi da polos patien din aam-a ya iin-a da. ³¹Magay nemnem da si Diyos ya adi da polos matalek ay ipogaw. Olay din pamilya da yan adi da laylayden ya maga abey seg-ang da. ³²Olay mo ammo da din linteg Diyos ay mangwani en lebbeng na ay madosa ay eng-enggana din mangam-amag en da dooy, itoltoloy da pay dedan ay mangam-amag. Yan baken anggoy nadi, mo adi et daydayawen da abe di odom ay ipogaw ay mangamag si kaman dadi.

Din Kosto Ay Panosaan Diyos Sin Kaipoipogaw

2 ¹Siguro, kanan yo en madosa koma din lawlawa ay ipogaw ay doy da. Ngem siliban yo, dakayo ay mamispis-oy sin gagait yo, tan nan-iso din am-amagen yo sin am-amagen da. Isonga mo pabasbasolen yos daida, din awak yo met laeng di pabasbasolen yo, isonga magay isongbat yo en Diyos. ²Tan ammo tako ay kostokosto din panosaan Diyos sin ipogaw ay mangam-amag sin lawa ay kaman da doy. ³Isonga mo pabasbasolen yos daida dowan pay man-iso din am-amagen yo ay lawa,

naipaksaw kayo met mo kanan yo en mailisian yo din panosaan ton Diyos en dakayo. ⁴Natnatken abe di nemnem yo maipanggep sin peteg ay seg-ang ya anos Diyos en dakayo, tan adi yo inaw-awatan ay din gapo ay segseg-angan Diyos dakayo et ta waday waya yo ay mangibabawi sin basbasol yo. ⁵Ngem dakayo, sigaan yo ay manbabawi tan makenteg san nemnem yo. Isonga sepsepsepen yo din dosa yo sin agew ay panosaan Diyos sin ipogaw ay adi mamati. Sin agew ay doy, maila ay kosto din pangokoman Diyos sin kaipoipogaw, ⁶tan gon-gonaana am-in daida ay maibasar sin inam-amag da.^c ⁷Din ipogaw ay nangipapati ay mangamag si siked ta say dayawen Diyos daida ya matagotago da sin kad-an Diyos ay eng-enggana et idawat Diyos en daida di biyag ay iwed patingga na. ⁸Ngem din ipogaw ay mangipaon-oná sin laylayden da ya manigaan ay mamati sin tet-ewa ta say amagen da di lawa et lak-amen dan to din madagsen ay panosaan Diyos en daida. ⁹Aw, palalo ay sakit ya ligat di lak-amen da am-in ay mangam-amag si lawa, namnamed sin Judio ngem siya abe sin Gentil. ¹⁰Ngem din mangam-amag si siked et gon-oden da di talna ya din pangidayawan Diyos en daida, namnamed sin Judio ngem siya abe sin Gentil. ¹¹Tan magay ipogaw si pababoran Diyos sin pangokomana en daida.^d

¹²Tan am-in ay nakabasol et maisian da en Diyos ta madosa da ay eng-enggana. Mo din Gentil et adi da ammo din linteg Moses, isonga baken say kaibasaran di pangeddengan Diyos en daida, ngem madosa da pay dedan. Mo din Judio pay et ammo da din linteg Moses, isonga say osalen Diyos din linteg ay sana ay mageddeng en daida. ¹³Tan din ibilang Diyos ay nalinteg sin pangilaana et baken din mandengdenge anggoy sin linteg mo adi din manongtongpal. ¹⁴Olay mo adi ammon din Gentil din naisolat ay linteg Moses, on-onodan da pay dedan di odom ay bilbilin di linteg ay sana, tan din nemnem da di kaman dan linteg ay mangituronng en daida. ¹⁵Isonga ipappaila da sin am-amagen da ay naiigto sin nemnem da din bilbilin di linteg. Din nemnem da abe et ipaneknek na ay tet-ewa di, tan din nemnem da met laeng di mangibagbaga en daida mo siked ono lawa di am-amagen da. ¹⁶Kaman nina met laeng di mapasamak sin agew ay pangipaokoman Diyos en Jesu Cristo sin am-in ay amag ya nemnem di ipogaw, pati din adi naammoan. Siya na abe di ibagbagak sin pangikaskasabaak sin siked ay damag.

Din Judio Ya Din Linteg

¹⁷Dakayo ay iib-ak ay Judio, banolen yo kayman din kajudio yo ya taltalken yo din panongtongpalan yo sin linteg ay mangisalakan en dakayo. It-it-ek yo abe din awak yo tan kanan yo en inaammo yo din

^c 2:6 Salmo 62:12; Proverbio 24:12   ^d 2:11 Deuteronomio 10:17

tet-ewa ay Diyos.¹⁸ Ammo yo din laydена ay amagen yo ya nalaing kayo abe ay manpili si kakostoan ay maamag begew sin nangad-adalan yo sin linteg.¹⁹ Magay dowadowa yo pay ay dakayo di kosto ay mangitdo sin ipogaw ay nagodab maipanggep en Diyos ta say masilawan din mabolinget ay nemnem da.²⁰ Dadlon yo aben ammo ay waday kabaelan yo ay mamagbaga ya mangit-itdo sin ipogaw ay kaman dan anan-ak, tan baken dan naitdoan ya adi da ammo din kosto. Kanan yo di, tan ammo yo kayman din linteg Diyos ay kad-an di kosto ya tet-ewa.²¹ May kod, dakayo ay mangit-itdo sin iib-a yo, apay nga adi yo itdoan din awak yo? Ibilbilin yo en daida ay mangmangwani, “Adi kayo mangak-akew.” Ngem ay tet-ewa ngata ay adi kayo nangak-akew?²² Kankanan yo abe en, “Adi kayo makikamkamalala.” Ngem ay siya mo adi kayo nakikamkamalala? Palalo kayman ay malmaloya kayo sin sinan didiyos, ngem dowan kayo aben sengsenggep sin timplo ay kad-an da ta akewen yo din wadas di.²³ Ay apaw kayo ay mangit-it-ek sin kinasiged di linteg Diyos ngem dowan yon ibabain sisya sin panlablabsingan yo sin linteg na ay sana!²⁴ Siya na di ibagbagan din naisolat ay kalin Diyos ay kanana,

“Palawlawaen di Gentil din ngadan Diyos begew en dakayo ay Judio.”^e

²⁵ Wada kayman di silbin di nanopakogitan tako ay Judio dalo et mo tongtongpalen tako din linteg Diyos, ngem mo adi tako tongtongpalen, magay silbi na, tan kaman takon Gentil ay baken ipogaw en Diyos.²⁶ Siya abe sin Gentil, olay mo adi da nanopakogit, ngem mo tongtongpalen da din linteg Diyos, ibilang Diyos ay kaman dan nanopakogit ay ipogaw na.²⁷ Isonga din Gentil ay adi nakogit ngem tongtongpalena pay dedan din linteg Diyos, ipaila na din basol di Judio begew sin kinalinteg na. Tan din Judio et olay mo wada din naisolat ay linteg Diyos en sisya ya olay mo nanopakogit sisya, lablabsingena pay dedan din linteg ay sana.²⁸⁻²⁹ Tan din tet-ewa ay Judio, laydek ay kalien, din tet-ewa ay ipogaw en Diyos et baken din ipogaw ay kaman Judio di kailaanaya ogali na et anggoy mo adi din ipogaw ay kosto di nemnem na. Din kogit abe ay nabanol sin pangilan Diyos et baken din kakogitan di partin di awak mo adi et din kakaanan di lawa sin nemnem di ipogaw ay oblan di Ispiriton Diyos, baken oblan di naisolat ay linteg. Din ipogaw ay kaman nina et olay mo adi daydayawen di iib-a nas sisya, daydayawen pay dedan Diyos.

Din Nanlasinan Di Judio (Roma 9:4,5)

3 ¹Siguro, kanan yos nemnem yo, “Sino ngarud di nanlasinan di Judio sin Gentil? Ay maga abe di silbin di nanopakogitan tako?” ²Ngem ad-

^e 2:24 Ezekiel 36:22

ado met di nanlasinan tako ay Judio. Omona, intalek Diyos din inpaisolat na ay kali en datako. ³Tet-ewa ay wada da di Judio ay adi matalek, ngem ay layden nina ay kanan en adi aben matalek si Diyos ay manongpal sin inkari na? ⁴Maga met! Tan olay mo man-et-eteck am-in di ipogaw, adi polos mabalin ay man-eteck si Diyos. Nemnemen yo din naisolat ay kalin Diyos ay kanana,

“Mo mankali ka ay Diyos, maammoan ay kostokosto di kankananam.
Mo wada abe di mangpabasol en sik-a, adi mabalin ay maabak ka.”^f

⁵Wada da kano di pilosopo ay mangwani en baken kosto di amagen Diyos mo dosaenas datako, tan namnamed kano ay maila din kinalinteg na mo maiiso sin panbasbasolan tako. ⁶Ngem baken met kosto san kankanan da, tan mo baken nalinteg si Diyos, into ngin di pangaanas lebbeng na ay mangokom sin am-in ay ipogaw?

⁷Mo ngin ta wada di makisongsongbat ay mangmangwani, “Adiak koma makeddengan ay madosa begew sin etek ko, tan begew sin etek ko, namnamed ay maila din katet-ewan di kalin Diyos et say kadayawana.” ⁸Din mangwanis na et kamanan kanan, “Olay lawa di am-amagen tako ta say siged di pantongpalana.” Di odom ay ipogaw et palawlawaan das sak-en ay mangmangwani en siya say it-itdok, ngem baken met tet-ewa. Lebbeng na ngarud din dosa da.

Maga Di Nalinteg Ay Ipogaw

⁹Sino ngarud di kanan tako? Ay sigsiged di kasasaad di Judio sin pangilan Diyos mo din Gentil? Maga, tan enggay inbagak ay iturayan di basol am-in ay ipogaw, olay Judio ono Gentil. ¹⁰Tan siya na met laeng din kanan di naisolat ay kalin Diyos ay mangwani,

“Maga polos di nalinteg ay ipogaw, maga di olay esa. ¹¹Maga abe di makaawat ay kosto si maipanggep en Diyos ya maga di manganap ay mangammo en sisya. ¹²Dinokogan da am-in si Diyos, isongga nanbalin das ipogaw ay magay silbi na. Maga di olay esa si mangamag si kosto.^g ¹³Din tepek da et kaman man-akoo ay kaot, tan kadodogis din ipabelbela da ay kali. Os-osalen da din kali da ay mangietek si iib-a da^h ya domadael di kankanan da ay kaman din kedet di eweg.ⁱ ¹⁴Kankanayon ay ipappaila da din liget ya bonget da sin kali da.^j ¹⁵Nalaka en daida di pomse, ¹⁶ya olay intoy em-emeyan da et waday dadaelen da ya pakaseseg-angen da. ¹⁷Adi da dinan din danan ay maiturong sin olnos ya talna,^k ¹⁸ya adi da aben ammo ay emegyat en Diyos.”^l

^f 3:4 Salmo 51:4   ^g 3:12 Salmo 14:1-3; 53:1-3   ^h 3:13 Salmo 5:9   ⁱ 3:13 Salmo 140:3
^j 3:14 Salmo 10:7   ^k 3:17 Isaías 59:7-8   ^l 3:18 Salmo 36:1

¹⁹Siya sa din kanan di naisolat ay kalin Diyos, et ammo tako ay din kaiturongana et din ipogaw ay naidawtana. Isonga adi kabalin ay manpambal di olay sino ay ipogaw ay mangwani en magay basol na ya am-in ay ipogaw abe et lebbeng na ay okomen Diyos. ²⁰Tan magay ipogaw si ibilang Diyos ay nalinteg begew sin panongtongpalana sin linteg, tan din kaosalan di linteg et ipaammo na anggoy sin ipogaw ay wada di basol na.

Din Pangibilangan Diyos Ay Nalinteg Di Ipogaw

²¹Ngem ed wani, naipaammo din planon Diyos ay mangibilang si ipogaw ay nalinteg sin pangilaana, ngem baken manbegew sin panongtongpalan da sin linteg. Din plano na ay nay ay inbagbagan met laeng di insolat Moses ya din tapin di mamadto et siya na. ²²Ibilang Diyos ay nalinteg di olay sino ay ipogaw begew sin pammati na en Jesu Cristo. Magay panlaslasinena.

²³Tan nakabasol tako am-in ya adi tako makad-as sin kinasiged Diyos.^m

²⁴Ngem begew sin seg-ang na en datako ay magay bayad na, ibilang na ay nalinteg tako babaen sin inamag Cristo Jesus ay mangsobot en datako.

²⁵Inbaan Diyos sisya ay matey ta say ikaro na din dosan di basol tako, et babaen sin dada na, mabalin ay mapakawan din basbasol tako mo mamati tako en sisya. Inamag Diyos di ta say ipaila na din kinalinteg di inamag na ed idi. Tan ed idi, inan-anosana din basbasol di ipogaw ay adi na dinosa ay dagos, ²⁶ngem ed wani, inpaila na ay adi na owat nilinglingan din basbasol ay doy mo adi et intapi na sin basbasol ay binaklay Jesus sin krus. Isonga maila ay dalon nalinteg si Diyos dowan sisya abe di mangibilang ay nalinteg di am-in ay ipogaw ay mamati en Jesus.

²⁷⁻²⁸Isonga adi polos mabalin ay it-ek tako din kinalinteg tako, tan din pangibilangan Diyos ay nalinteg tako et baken begew sin nanongtongpalan tako sin linteg na mo adi et begew sin pamatian tako en Jesu Cristo.

²⁹Isonga si Diyos et baken met Diyos di Judio et anggoy mo adi et Diyos aben di Gentil. ³⁰Tan es-esa di Diyos, et olay Judio ono Gentil, magay odom ay begew si pangibilangana en daida ay nalinteg mo adi din pammati da et anggoy. ³¹Din nay ibagbagak maipanggep si pammati, ay laydena ay kanan en olay iwasit tako din linteg? Maga, tan mo mamati tako en Jesu Cristo, tongpalen tako din kosto ay layden di linteg ay kalien.

Din Nangibilangan Diyos Ay Nalinteg Si Abraham (Gal. 3:6-10)

4 ¹Nemnemen tako si Abraham ay ap-apo tako ay Judio. Sinoy begew ay naibilang sisya ay nalinteg? ²Mo kaspangarigan inbilang Diyos

^m 3:23 Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *Tan nakabasol tako am-in ya addawi tako sin mangapolbalan Diyos en datako.*

ay nalinteg sisya begew sin inam-amag na, wada koma di it-it-ek na, ngem din katet-ewa na et magay mabalin ay it-it-ek na en Diyos. ³Tan wada di naisolat ay kalin Diyos ay mangwani, “Pinatin Abraham din inbagan Diyos, isonga inbilang Diyos ay nalinteg sisya.”ⁿ

⁴Mo man-obla di ipogaw ya malagboan, adi tako ibilang di lagbo na ay rigalo mo adi et sokat di boway na. ⁵Ngem mo adi ioblaan di ipogaw di kaisalakanana mo adi et mamati en Diyos ay sisya di mangibilang ay nalinteg di managbasol, din pammati na di gapo ay ibilang Diyos sisya ay nalinteg. ⁶Siya na abe di layden David ay kalien sin nangibagaana sin ragsak di ipogaw ay ibilang Diyos ay nalinteg ay baken din inam-amag na si gapo na. ⁷Kanana,

“Nagasat di ipogaw ay pinakawan ya nilinglingan Diyos di basbasol na. ⁸Nagasat di ipogaw ay inbilang Diyos ay magay basol na.”^o

⁹May kod, din gasat ay nay, ay para sin Judio anggoy ay nakogit? Aga, para sin Gentil abe, olay adi da nakogit. Nemnemen tako kasin din inpaisolat Diyos ay kanana en pinatin Abraham din inbagan Diyos, isonga inbilang Diyos ay nalinteg sisya. ¹⁰Pig-an di naamagan nidi? Ay sin enggay nanopakogitana? Baken, mo adi et sin daan pay makogit.^p ¹¹Et din nanopakogitana maibasar sin bilin Diyos et say sinyal ay mangipaneknek ay din nangibilangan Diyos en sisya ay nalinteg et begew sin pammati na sin daan pay laeng nanopakogit. Isonga sisya di kaman ap-apon di am-in ay mamati ay ibilang Diyos ay nalinteg olay mo adi da nanopakogit. ¹²Sisya abe di ap-apon di Judio ay adi nakogit anggoy mo adi et on-onodan da abe din pammatin Abraham sin daan pay laeng nanopakogit.

Din Inkarin Diyos En Abraham

¹³Inkarin Diyos en Abraham ya din aap-o na ay daida di manawid sin lobong. Ngem din begew ay inkarin Diyos di et baken din nanongtongpalan Abraham sin linteg mo adi et gapo ta namati yan inbilang Diyos sisya ay nalinteg. ¹⁴Tan mo doy ya maidawat din inkarin Diyos en daida anggoy ay mantaltalek sin panongtongpalan da sin linteg, maga ngarud di silbin di pammati. Maga abey banol din inkarin Diyos, tan magay makagon-od. ¹⁵Tan din panturongan di linteg et makeddengan di ipogaw ay madosa. Tan basta waday linteg et wada met abe di manlabsing.

¹⁶Isonga din inkarin Diyos et matongpal anggoy sin ipogaw ay mamati ta say maibasar sin seg-ang na. Tan mo din seg-ang Diyos di kaibasarana et sigurado ay matongpal en datako am-in ay maibilang ay aap-on Abraham ay baken anggoy din Judio ay mangammo sin linteg mo adi et

ⁿ 4:3 Genesis 15:6   ^o 4:8 Salmo 32:1-2   ^p 4:10 Manlogi sin namatian Abraham sin inkarin Diyos en sisya enggana sin nanopakogitana et inmey di sinpo ya opat ay tawen.

am-in ay mamati ay kaman din pammatin Abraham. Tan sisya di kaman apo tako am-in.¹⁷Tan wada di naisolat ay kalin Diyo ay mangwani, “Panbalinek sik-a si apon di ipogaw sin kailili.”^q Et natongpal di, tan si Abraham di apo tako am-in sin pangilaan Diyo. Et din Diyo ay nay ay pinatpati na et sisya din waday panakabalina ay manago si natey ya mangipawada si maga.¹⁸ Pinatin Abraham ay nannamnama ay din inkarin Diyo en sisya et dadlon matongpal, olay mo kaman adi kabalin ay matongpal. Isonga nanbalin ay apon di ipogaw sin ad-ado ay ili ay maibasar sin inbagan Diyo en sisya ay mangwani, “Kaman din talaw di kaad-adon di bilang di polim.”^r ¹⁹Sin nangwanian Diyo sidi, adi polos mabalin ay manpoli si Abraham, tan nganngani ay sin gasot di tawena dowan aben basig si Sara ay asawa na. Ngem adi kinmapoy din pammati na sin nannemnemanas di.²⁰ Adi aben mandowadowa ay tongpalen Diyo din inkari na mo adi pinmigpigsa et din pammati na ya dowana aben dinaydayaw si Diyo.²¹ Tan dadlon napasnek di nemnem na ay kabaelan Diyo ay manongpal sin inkari na.²² Et din pammati na ay nay di begew ay inbilang Diyo ay nalinteg sisya.²³ Din kali ay nay ay mangwani en inbilang Diyo ay nalinteg sisya et adi naisolat para en Abraham anggoy,²⁴ mo adi et nailak-am tako. Tan siya abe ay ibilang Diyo ay nalinteg tako ay mamati en sisya ay nanago kasin en Jesus ay Apo tako.²⁵ Inpolang Diyo si Jesus ay natey begew sin basbasol tako ya tinago na kasin ta say mapalinteg tako.^s

Din Talna Ya Ragsak Ay Lak-amen Tako Begew Sin Nangibilangan Diyo Ay Nalinteg Tako

5 ¹Isonga gapo ta ibilang Diyo ay nalinteg tako begew sin pammati tako, sigid abe di pakikadkadwaan tako en sisya begew sin inamag Jesu Cristo ay Apo tako. ²Begew en sisya, nakilaklak-am tako sin seg-ang Diyo ay gon-gon-oden tako ed wani, et peteg di ragsak tako tan namnamaen tako pay ay makilak-am tako sin kinasiged ya kinangaton Diyo. ³Et baken anggoy nidi si panragragsakan tako mo adi manragsak tako abe sin mapalpaligatan tako, tan ammo tako ay din ligat et pawadaena di anos. ⁴Et mo maanosan tako di ligat, mapaneknekan ay napasnek di pammati tako. Et mo napasnek di pammati tako, namnamaen tako ay matongpal din planon Diyo para en datako. ⁵Et din namnamaen tako ay nay, adi omipadismaya, tan ammo tako ay matongpal begew sin Isiprito Santo ay indawat Diyo en datako, tan ipalpalikna na en datako din dakdake ay layad Diyo.

⁶ Sin kosto ay timpo ay pinilin Diyo, idi maga pay laeng di kabaelan tako ay mangamag sin layden Diyo, natey si Cristo para en datako ay

^q 4:17 Genesis 17:5   ^r 4:18 Genesis 15:5   ^s 4:25 Isaias 53:4-5

managbasol. ⁷Siguro, maga ngin en datako di mayad ay matey para si ipogaw ay managtongpal sin linteg, ngem mabalin ngin ay waday natoled ay matey para sin siked ya managseg-ang ay ipogaw. ⁸Ngem inpailan Diyos din kadakdaken di layad na en datako, tan natey si Cristo para en datako idi managbasol tako pay laeng.

⁹Isonga mo enggay inbilang Diyos ay nalinteg tako begew sin dadan Cristo ay inmayos sin nateyana, namnamed pay ay namnamaen tako ay omisalakan si Cristo sin panosaan Diyos sin ipogaw. ¹⁰Tan mo kinaan Diyos din nanasalin en datako en sisya babaen sin nateyan di Anak na idi kaibaw tako pay laeng sisya, namnamed ay maisalakan takon to begew sin kamatagon Cristo, tan nay enggay nanbalin tako si gagayyem na. ¹¹Ngem baken anggoy nidi si namnamaen tako, tan olay ed wani, manragragsak tako begew sin makikadkadaan tako en Diyos begew en Jesu Cristo ay Apo tako ay nangipagayyem en datako en sisya.

Din Panturongan Di Inamag Adan Ya Din Inamag Cristo

¹²Nemnemen tako din pantongpalan di inamag Adan ya din inamag Cristo. Binmasol si Adan ed nabaon et siya di din nanlogian di bomasbasolan di ipogaw.^t Begew abe sin basol na, nakeddengan sisya ay natey, isonga manlogi isdi et matey am-in di ipogaw, tan am-in di ipogaw et manbasbasol da. ¹³Olay sin daan pangidawtan Diyos sin linteg na en Moses, nanbasbasol di ipogaw, ngem din basbasol da et adi naibilbilang ay nanlablabsingan da sin linteg. ¹⁴Ngem olay mo adi da nilablabsing di esa ay bilin Diyos ay kaman din basol Adan, ammo tako ay waday basol da pay dedan, tan manlogi sin timpon Adan enggana sin timpon Moses, natenatey am-in di ipogaw.

Si Adan et waday kaiisoana en Cristo ay inmonod en sisya, tan din inamag da ay dowa et waday pantongpalana sin am-in ay ipogaw.

¹⁵Ngem baken kayman nan-iso di pantongpalan di inamag da, tan addawi ay natken di insagot Diyos begew en Cristo mo din napasamak begew sin basol Adan. Tan begew sin basol din esa ay sana, nakeddengan am-in ay ipogaw ay matey, ngem madagdagsen pay din pantongpalan di seg-ang Diyos ya din insagot na sin am-in ay ipogaw begew sin seg-ang din esa ay si Jesu Cristo. ¹⁶Di esa abe ay kailasinan din sagot Diyos ya din nantongpalan di basol di esa ay ipogaw et siya na. Din nantongpalan din es-esa ay basol ay doy et nakeddengan am-in ay ipogaw ay madosa, ngem begew sin seg-ang Diyos et mabalin ay mapakawan din addado ay basbasol di am-in ay ipogaw ya maibilang da ay nalinteg sin pangilaan Diyos. ¹⁷Tet-ewa kayman ay masapol ay matey din am-in ay ipogaw begew sin basol di es-esa, ngem addawi ay madagdagsen din

^t 5:12 Genesis 3:6

pantongpalan di inamag di esa ay ipogaw ay si Jesu Cristo. Tan begew en sisya, am-in ay mangawat sin palalo ay seg-ang Diyos ya din insagot na ay kinalinteg et gan-ganasen da din biyag ay iwed patingga na ya maitatapi da en Cristo sin panturayana.

¹⁸ Isonga nakeddengan am-in ay ipogaw ay matey begew sin es-esa ay basol, ngem begew sin es-esa ay kosto ay inamag Cristo, mabalin abe ay maibilang ay nalinteg di am-in ay ipogaw ta say waday biyag da ay iwed patingga na. ¹⁹ Tan begew sin adi nanongpalan di esa ay ipogaw sin kanan Diyos, nanbalin am-in di ipogaw ay nakababasol. Ngem begew abe sin nanongtongpalan di esa ay ipogaw en Diyos, manbalin ay nalinteg din am-in ay mamati.

²⁰ Indawat Diyos din linteg na en Moses ta say masepsep ay maad-ado din basbasol di ipogaw. Ngem olay mo inmad-ado di basbasol, ad-ad-ado pay et din seg-ang Diyos. ²¹ Tet-ewa ay inturturayan di basol di kaipoipogaw ta say matey da ya maisian da en Diyos ay eng-enggana. Ngem ed wani, din seg-ang Diyos di mangabak ya manturay, tan gapo sin inamag Jesu Cristo ay Apo tako, mabalin ay ibilang Diyos ay nalinteg di ipogaw ta say wada en daida di biyag ay iwed patingga na.

Din Naitapian Tako En Cristo Ay Natey Ya Natago Kasin

6 ¹Sino ngarud di kanan tako koma? Ay olay itoltoloy tako ay manbasbasol ta say omad-ado pay din seg-ang Diyos? ²Adi polos mabalin! Tan mo maipanggep si basol, enggay natey tako, isonga adi mabalin ay itoltoloy tako pay laeng ay manbasbasol. ³Ammo yo met ay sin nabonyagan tako ay sin naitapian tako en Cristo Jesus, kaman tako aben naitapi ay natey sin nateyana.^u ⁴Aw, naitapi tako ay natey ya naiponpon sin nateyana ya naiponponana ta say onodan tako di baro ay kabibiyag ay kaman din kasin nanagoan Diyos en Cristo begew sin nakaskasdaaw ay panakabalin Diyos.

⁵Tan mo tet-ewa ay naitapi tako en sisya sin nateyana, tet-ewa abe ay maitapi tako sin kasinan natagoan. ⁶Tan ammo tako ay din sigod ay biyag tako et naitapi sin nailansaana sin krus ta say makaan din kabaelan di kinamanagbasol tako ya adi tako pay laeng maibabag-en sin basol. ⁷Tan mo matey di ipogaw, mapawayaan sin kabaelan di basol. ⁸Ngem patien tako ay mo naitapi tako ay natey sin nateyan Cristo, maitapi tako abe ay matago sin matatagoana. ⁹Tan ammo tako ay natago kasin sisya et adi kasin matey. Namaga din kabaelan di pese en sisya. ¹⁰Tan namingsan anggoy di nateyana. Adi na ipidpidwa din namaklayanas basol. Et din matatagoana ed wani et ta say mansilbi en Diyos. ¹¹Isonga datako abe et ibilang tako koma ay natey tako tet-ewa mo maipanggep si basol ngem

^u 6:3 1 Corinto 12:13; Galacia 3:27

matmatago tako mo maipanggep sin pansilsilbian tako en Diyos begew sin nakies-esaan tako en Cristo Jesus.

¹²Isonga masapol ay adi tako ipalobos din pangiturturayan di basol en datako ta say adi tako tongtongpalen din lawlawa ay laylayden di awak tako. ¹³Adi tako aben ipolpolang di olay esay partin di awak tako sin basol ta say maosal ay mangamag si lawa, mo adi et idaton tako din awak tako en Diyos ya ipolang tako din am-in ay partin di awak tako en sisya ta say maosal ay mangamag si siged, tan siya di din maibagay sin ipogaw ay kaman nanatey ay indawtan Diyos si baro ay biyag. ¹⁴Tan laton ay adi kasin iturayan di basol si datako, tan ed wani, din kaibasaran di kaisalakanan tako et baken din panongtongpalan tako sin linteg mo adi din seg-ang Diyos.

Sino Di Among Tako

¹⁵Sino ngarud di layden nina ay kalien? Mo maibasar din kaisalakanan tako sin seg-ang Diyos ay baken din panongtongpalan tako sin linteg, ay olay manbasbasol tako? Adi kabalin! ¹⁶Ammo yo koma ay mo nanopbag-en kayo si esa ay ipogaw ta say tongpalen yo, sisya dedan din among yo. Isonga mo basol di tongtongpalen yo, basol met laeng di among yo ya din pantongpalana et maisian kayo en Diyos ta madosa kayo. Ngem mo din on-onodan yo et din panongtongpalan yo en Diyos, maiturong sin kinalinteg yo. ¹⁷Man-iyamanak en Diyos tan olay mo bag-en dakayos basol ed idi, ngem ed wani pay, baken, tan impasnek yo sin nemnem yo ay manongpal sin tet-ewa ay sursuro ay naitdo en dakayo. ¹⁸Isonga napawayaan kayo sin basol et nanbalin kayos bag-en di kinalinteg. ¹⁹Nay os-osalek di pangarig ay nalaka ay maawatan di ipogaw, tan adi pay laeng naket-eng san pammati yo. Ed idi, inpolang yo din am-in ay partin di awak yo sin basol ta say amagen yo di kadodogis ya masepsepseb abe ay am-amagen yo di kompormi ay kalasin di lawa. Ed wani, masapol ay baliwan yo di ta dadlon kayon maibag-en sin kinalinteg ta say nasantoan kayo.

²⁰Sin ed idi ay bag-en dakayos basol, adi inturturayan di kinalinteg si dakayo. ²¹Ngem sino ngata di ginanab yo sin inam-amag yo ed idi ay panbabainan yo ed wani? Maga polos, tan din pantongpalan din doy ay naam-amag et matey kayo ya maisian kayo en Diyos ay madosa. ²²Ngem ed wani, gapo ta napawayaan kayo sin basol ta manbalin kayos bag-en en Diyos, gon-gon-oden yo din panbalbalinan yo ay nasantoan ya din pantongpalana et din biyag ay iwed patingga na. ²³Tan din basol et laglagboana di babag-ena ya din ilagbo na et matey ya maisian da en Diyos ay eng-enggana. Ngem si Diyos et sagot di idawdawat na, yan din sagot na et din biyag ay iwed patingga na begew sin nakies-esaan tako en Cristo Jesus ay Apo tako.

Napawayaan Tako Sin Linteg

7 ¹Dakayo ay aag-ik, ammok ay maawatan yo din nay ibagak, tan maawatan yo am-in din maipanggep si linteg. Ammo yo ngarud ay din linteg et waday lebbeng na sin ipogaw sin matatagoana et anggoy. ²Kaspangarigan, din babai ay nangasawa. Kankanan di linteg en adi kabalin ay mangasawa si natken ay lalaki mo deda pay laeng din asawa na. Ngem mo matey din asawa na, mapawayaan din babai sin linteg ay sana et mabalin ay makiasawa kasin. ³Isonga mo deda din asawa na yan makibee si odom ay lalaki, kanan tako en makilallalakis sisya. Ngem mo matey din asawa na, mamaga abe din lebbeng di linteg ay sana en sisya, isonga adi makilallalaki mo kasin mangasawa.

⁴ Siya abe en dakayo ay aag-ik. Napawayaan kayo sin lebbeng di linteg begew sin naitapian yo ay natey sin nateyan Cristo ta say mabalin ay maitapi kayo en sisya ay natago kasin ta say mansilbi kayo en Diyos. ⁵Tan ed idi ay nanongtongpalan tako sin laylayden di naipogawan ay nemnem tako, nasepsep ay inmad-ado din laylayden tako ay lawa begew sin nangammoan tako sin linteg, et inam-amag tako din maiturong koma sin kateyan ya kaisianan tako en Diyos ay madosa. ⁶Ngem ed wani, begew sin naitapian tako sin nateyan Cristo, napawayaan tako sin linteg ay nangibag-en en datako. Isonga din pansilsilbian tako en Diyos ed wani et adi maibasar sin pangon-onodan tako sin naisolat ay linteg ay kaman din inyat tako ed idi mo adi maibasar sin baro ay kabibiyag ay mapmapo sin Ispirito Santo.

Din Linteg Ya Din Basol

⁷Ay layden nina ay kanan en lawa din linteg? Baken, tan mo maga koma di linteg, adiak koman mailasin din kinalawan di ogalik. Kaspangarigan, mo maga koma di linteg ay mangwani en, “Adi kayo man-gamgam si baken yon oka,”^v adiak koman mailasin ay basol di man-gamgam. ⁸Ngem gapo ta managbasolak, masepsep ay man-gamgamgamak begew sin linteg ay mangiparit si man-gamgam. Tan mo maga di linteg, maga abey kabaelan di basol. ⁹Ed idi, napnekak sin kabibiyag ko, tan adiak kayman inawatan ay kosto din kankanan di linteg. Ngem idi naawatak din laydena ay kalien, kaman binmangon din naipoli ay kinamanagbasol ko ¹⁰et say nangammoak ay kamanak natey sin pangilan Diyos. Isonga din linteg et naidawat ta say maammoan di ipogaw din danan ay maiturong sin biyag, ngem begew sin adiak nanongtongpalan sin linteg ay doy, nakeddenganak ay matey ya maisian en Diyos. ¹¹Naietekanak kayman begew sin naipoli ay kinamanagbasol ko, tan kanak adi en mabalin ay maedasak di

^v 7:7 Exodus 20:17; Deuteronomio 5:21

biyag begew sin panongtongpalak sin linteg, ngem din katet-ewa na et nilablab sing ko et baw, isonga nakeddenganak ay maisian en Diyos ay engengana. ¹² Isonga din linteg et napo en Diyos, ya din am-in ay bilbilin di linteg et kostokosto ya siked da, tan napo da met laeng en Diyos.

¹³ Ay layden nina ay kalien en maisian tako en Diyos begew sin siked ay linteg na? Adi aben mabalin! Tan din begew et din kinamanagbasol tako. Ngem din planon Diyos maipanggep sin linteg na et ta maila din kalawlawan di kinamanagbasol tako. Tan begew sin basbasol tako, nanbalinen tako din siked ay linteg Diyos si osalena ay mangeddeng en datako. Isonga begew sin linteg na et dadlon maila din palalo ay kalawlawan di kinamanagbasol tako.

Din Mankinontra Sin Nemnem Di Ipogaw

¹⁴ Ammo tako ay siked di linteg tan napo sin Ispiriton Diyos. Ngem sak-en, owatak ipogaw ay nalaka ay manbasol. Kamanak nailako ay bag-en di basol. ¹⁵ Masmasdaawak sin am-amagek, tan din laydek ay amagen et say adiak amagen, ya dowan et din sigaak ay amagen et say am-amagek. ¹⁶ Ngarud, din panigaak ay amagen din lawlawa ay am-amagek et siya say mangipaila ay awek ay siked di linteg. ¹⁷ Isonga baken sak-en di mangam-amag mo adi din kinamanagbasol ko. ¹⁸ Tan ammok ay maga polos di siked si wada sin naipogawan ay nemnem ko, tan olay mo laydek ay amagen di siked, adiak makaamag. ¹⁹ Isonga adiak makaamag sin siked ay laydek ay amagen ya downak am-amagen din lawlawa ay sigaak. ²⁰ Mo ipapatik ngarud ay mangamag sin sigaak ay amagen, maila ay baken sak-en di nangamag mo adi din kinamanagbasol ko.

²¹ Isonga din pinadpadas ko et siya na. Mo laydek ay man-amag si siked, ipapatik met laeng ay mangamag si lawa. ²² Tan mo din nemnem ko, laydelaydek din linteg Diyos, ²³ ngem natken baw di mangiturturay sin awak ko. Et din nay mangiturturay sin awak ko ay din kinamanagbasol ko et gobgobatena din linteg Diyos ay laylayden di nemnem ko ta say manbasolak. Isonga din pantongpalana et kamanak balod di kinamanagbasol ko. ²⁴ Ay apawak ay kaseseg-ang! Sino ngin di mangisalakan en sak-en sin nay awak ko ay nakeddengan ay matey? ²⁵ Palalo di iyaman ko en Diyos, tan sisya di mangisalakan en sak-en begew en Jesu Cristo ay Apo tako!

Si naey ngarud di kasasaad ko. Sin nemnem ko et laylaydek ay tongpalen din linteg Diyos, ngem begew sin kinamanagbasol ko et ipapatik pay laeng ay manbasbasol.

Din Kabibiyag Di Ipogaw Ay Iturturayan Di Ispirito Santo

8 ¹ Isonga am-in tako ay nakies-esa en Cristo Jesus et adi tako polos madosa. ² Tan begew sin nakies-esaan tako en Cristo Jesus,

wada di baro ay biyag ay indawat di Ispirito Santo en datako, et din pangiturayana en datako di nangipawaya en datako sin kabaelan di kinamanagbasol tako ay mantongpal sin pese ya dosa. ³Din linteg et adi kabalalin ay ipawaya nas datako sin kabaelan di basol, tan owat takon ipogaw ay adi makatongpal sin bilbilin di linteg. Ngem inamag Diyos din adi kabalalin ay amagen di linteg. Inbaa na din Anak na ay nanbalin si ipogaw ay kaman datako ta say sisya di madosa para sin basbasol tako. Et say nangaanan Diyos sin kabaelan di basol ay mangituray en datako ay ipogaw. ⁴Inamag Diyos di ta say datako ay mangon-onod sin Ispirito Santo ay baken din naipogawan ay nemnem tako et waday kabaelan tako ay dadlon manongpal sin kosto ay bilbilin di linteg.

⁵⁻⁶Din ipogaw ay manongtongpal sin lawa ay laylaydena et siya anggoy di kaimongsanan di nemnem na, ya din kaiturongana et maisian en Diyos ay eng-enggana. Ngem din manongtongpal sin Ispirito Santo et din laylayden di Ispirito Santo di kaimongsanan di nemnem na, ya din kaiturongana et tomalna di nemnem na dowana pay gon-gonden di biyag ay iwed patingga na. ⁷Tan din ipogaw ay mangimongsan si nemnem na si lawa ay laylaydena et konkontraenas Diyos. Adi na patpatien din linteg Diyos, ya din katet-ewa na et adi na kabaelan ay patien. ⁸Isonga din ipogaw ay manongtongpal sin naipogawan ay nemnem na et adi kabalalin ay malaylaydan si Diyos en sisya. ⁹Ngem mo si dakayo pay, gapo ta mantetee din Ispiriton Diyos en dakayo, sisya di tongtongpalen yo ay baken din naipogawan ay nemnem yo. Nemnemen yo ay din ipogaw ay adi panteteen din Ispiriton Cristo et baken ipogaw Cristo. ¹⁰Ngem mo mantetee si Cristo en dakayo, olay mo matey din awak yo begew sin basbasol yo, matagotago pay dedan din ab-abiik yo sin kad-an Diyos^w begew tan inbilang Diyos ay nalinteg kayo. ¹¹Di esa pay, si Diyos di nanago kasin en Cristo, isonga mo wada en dakayo din Ispirito na, tagoena abe din awak yo ay matey begew sin Ispirito na ay mantetee en dakayo.

¹²Isonga, aag-ik, wada di lebbengen tako ay tongpalen, ngem baken din laylayden di naipogawan ay nemnem tako. ¹³Tan mo say tongtongpalen tako din naipogawan ay nemnem tako, kapilitan ay maisian tako en Diyos ay eng-enggana. Ngem mo awaten tako din badang di Ispiriton Diyos ta say pandokogan tako din lawa ay am-amagen tako, wada en datako din biyag ay iwed patingga na. ¹⁴Tan din ipogaw ay iturturong di Ispirito Santo et daida din anan-ak Diyos. ¹⁵Tan din Ispirito ay indawat Diyos en datako et adi na nanbalinen si datako si

^w **8:10** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *Ngem mo mantetee si Cristo en dakayo, olay mo matey din awak yo begew sin basbasol yo, idawat pay dedan din Ispirito Santo en dakayo di biyag ay iwed patingga na...*

bag-en ay emegyat ay madosa ay kaman din kasasaad tako ed idi, mo adi et nanbalinena datako si anan-ak Diyos. Isonga begew en sisya, mabalin ay Ama di pangwani tako en Diyos.¹⁶ Din Ispirito Santo met laeng di maikadwa sin nemnem tako ay mangipaneknek ay tet-ewa ay anan-ak Diyos datako.¹⁷ Et gapo ta anan-ak Diyos datako, tawidana abes datako ta say makitawid tako sin am-in ay idawat na en Cristo. Tan mo mapaligatan tako ay kaman takon makiligtat en Cristo,^x maitapi tako abe en sisya sin kinangato na.

Din Sedsed-en Tako Ay Somigedan Di Am-in

¹⁸ Mo nemnemek san ligat ay laklak-amen takos nan daga, ibilang ko ay kaman magay dagsena mo nemnemek abe din kinasigid di ipailan Diyos en datako sin tapin di agew.¹⁹ Olay din am-in ay pinarsuan Diyos et laydelayden da ay domateng din timpo ay pangipailaan Diyos sin kasasaad tako ay anan-ak na.²⁰ Tan kineddengan Diyos din pinarsua na ta say adi matongpal din kosto ay kaosalan da.^y Baken dedan daida di nanoplanay say lak-amen da di ay dosa, mo adi et planon Diyos. Ngem wada pay dedan di manamnama,²¹ tan planon Diyos ay mapawayaan to din am-in ay naparsua sin kabaelan di donot ya pese ta say makilak-am da sin sigesigid ay kasasaad di anan-ak na.²² Tan manlogi ed idi enggana ed wani, kaman nanbaybayeweng din am-in ay naparsua ay kaman babai ay manpalpaligat mo man-anak.²³ Ngem baken daida anggoy di manpalpaligat mo adi olay datako abe ay naidawtan sin Ispirito Santo ay say damo ay indawat Diyos en datako ay mamati. Kaman tako aben manbaybayeweng sin nemnem tako sin pansedsed-an tako sin timpo ay dadlon ipailan Diyos din kasasaad tako ay anan-ak na ya baliwana din nay awak tako si baro ay awak ay adi katkatey.²⁴ Tan siya na di ninamnamnama tako manlogi sin naisalakanan tako. Tan mo enggay natongpal, ay siya mo namnamaen tako pay laeng?²⁵ Tan maga di mannamnama sin enggay natongpal. Ngem gapo ta daan matongpal din namnamaen tako, an-anosan tako ay manseseed.

²⁶ Baken anggoy din namnama tako si mamadbardang en datako, mo adi bomadang abe din Ispiriton Diyos sin kinakapoy tako. Tan adi tako ammo ay mankararag ay kosto, ngem din Ispiriton Diyos et makikali en Diyos para en datako si bayeweng ay adi maikali.²⁷ Et si Diyos ay mangammo sin wadas nemnem tako et ammo na abe dedan din nemnem di Ispirito na, tan din ikararag na en Diyos para en datako ay ipogaw na et maibasar sin layden Diyos.

²⁸ Ammo tako ay din am-in ay mapaspasamak et mantitimpoyog da^z ta say siged di pantongpalana para en datako ay manglaylayad en Diyos

^x 8:17 2 Corinto 1:5; 1 Pedro 4:13   ^y 8:20 Genesis 3:17-19   ^z 8:28 Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *Ammo tako ay din am-in ay mapaspasamak et pantitimpoyogen Diyos...*

ay inayagana ay maibasar sin plano na. ²⁹Tan din sigod ay pinipilin Diyos, et daida din sigod ay ninemnem na ay komaman sin Anak na ta say sisya di pangpangoan tako am-in ay siag-i. ³⁰Da dooy ay ninemnem na ay komaman sin Anak na et inayagana abes daida, ya din inayagana et inbilang na abe ay nalinteg da. Baken anggoy nidi mo adi intapi nas daida sin kinasiged ya kinangaton Anak na.

Din Layad Diyos En Datako Begew En Cristo Jesus

³¹Sino ngarud di layden am-in dana ay kalien? Din layden da ay kalien et siya na. Gapo ta si Diyos di wada en datako, sino ngata di makaabak en datako? ³²Tan olay din kosto ay Anak na et adi na kinayawan mo adi et inpolang nas sisya ay madosa para en datako am-in. Mo say inamag Diyos di sin Anak na para en datako, ay mabalin ngata ay adi na aben idawat en datako din am-in ay masapol tako? ³³Sino ngata di makaidarum en datako ay pinilin Diyos? Tan si Diyos di mangibilang ay nalinteg tako. ³⁴Sino abe di mangeddeng en datako? Tan si Cristo di natey ay para en datako et baken anggoy nadi mo adi et kasin aben natago, et wada ed wani sin makannawan Diyos. Sisya pay di makikali en Diyos para en datako. ³⁵Isonga sino ngarud di mabalin ay mangisian en datako sin layad Cristo? Ay mabalin ngata di ligat ono danag ono din mamaligatan di ipogaw en datako? Ay mabalin abe di dagaang ono kinakolang di bado ono kaeegyat ay mapasamak ono olay din mapsean tako? ³⁶Din kaman dana ay ligat et siya met laeng di ibagbagan din impaisolat Diyos ay kanana,

“Begew en sik-a ay Apo, sangsangoen mi di pese si kankanayon.

Maibilang kami ay kaman kakarnero ay dandani ay mapalti.”^a

³⁷Ngem olay mo lak-amen tako am-in dana ay ligat, magay kabaelan da ay mangabak en datako mo adi et mangabak tako ay kosto begew en Cristo ay nangipaila sin layad na en datako. ³⁸Tan dadlonak ammo ay maga polos di makaisian en datako sin layad na. Olay mo matey tako ono matmatago tako, lak-amen tako pay dedan din layad na. Olay aanghel ono aanito ono odom ay waday kabaelan da et adi da kabaelan ay manadael sin layad na en datako. Olay din mapaspasamak ed wani ono din daan mapasamak, ³⁹olay sino di wada sin kayang ono ed dallem, ya olay sino abe ay naparsua et maga polos di makaisian en datako sin layad Diyos ay lamlak-amen tako begew en Cristo Jesus ay Apo tako.

Din Lebbeng Diyos Ay Mangamag Si Komormi Ay Laydema

9 ¹Din nay ibagak en dakayo et tet-ewa, baken lastog, tan nakies-esaak en Cristo. Olay din konsensiak ay iturturong din Ispirito Santo

^a 8:36 Salmo 44:22

et panpaneknekana ay baken kon etek. ²Din laydek ay ibaga et palalo ay madadagsenanak, kanayon abe ay mansakit di nemnem ko begew sin iib-ak ay Judio ay kadadaak. ³Tan mo mabalin koma, olay sak-en di maiskat en daida ay madosa ya maisian en Cristo. ⁴Ad-ado di nanlasinanda, tan daida din polin Israel ay pinilin Diyos ay ipogaw na ya daida di nanbalinena si anan-ak na. Daida abe di nangipailaan Diyos sin kinadiyos na. Daida di nanawid sin inkarikarin Diyos sin aap-o da ya ad-ado abey inkari na en daida. Daida met laeng di nangidawtan Diyos sin linteg na ya nangipaammoana sin kosto ay iyat da ay manaydayaw en sisya. ⁵Din aap-o da et nabanol da ay ipogaw ed nabaon. Olay din Messias ay si Cristo et polin di Judio mo maipanggep sin kaipogaw na, et sisya si Diyos ay mangituray sin am-in ay wada. Madaydayaw sisya koma si enggana! Amen.

⁶Din nay inbagak ay maipanggep si iib-ak ay polin Israel ay adi mamati en Cristo, ay laydena ay kalien en adi tinongpal Diyos din inkari na sin ipogaw na? Aga, tan din polin Israel et baken da am-in tet-ewa ay ipogaw en Diyos. ⁷Baken am-in abe ay naipolin Abraham di tet-ewa ay aap-o na, tan kanan Diyos en Abraham, “Din polin Isaac anggoy di maibilang ay aap-om.”^b ⁸Layden nina ay kalien en baken am-in ay polin Abraham di ibilang Diyos ay anan-ak na mo adi et anggoy din maianak ay katongpalan di inkari na. ⁹Tan siya na di inkarin Diyos en Abraham maipanggep en Isaac: “Mo domateng din kosto ay timpo, ipailak din panakabalin ko en dakayo, ay say pangianakan Sara si anak yo ay lalaki.”^c

¹⁰Baken anggoy nadi si mangipaila si iyat Diyos ay manpili, tan wada abe din naamag sin singin ay anak Rebeka ay inpotot Isaac ay apo tako. ¹¹⁻¹²Tan sin daan maianak din dowa ay sana ya maga pay laeng di inamag da ay siged ono lawa, kanan Diyos en Rebeka, “Din inoona et say mansilbi sin inoodi.”^d Kanan Diyos di ta say maammoan ay din namiliana sin esa et adi maibasar sin inamag da ay dowa mo adi et sin sigod ay ninemnem na ay ayagan. ¹³Siya na met laeng di olog di inpaisolat Diyos ay kanana, “Inpailak din layad ko en Jacob, ngem si Esau et sinigaak.”^e

¹⁴Ay layden nina ay kanan en baken kosto di inamag Diyos? Adi kabalin! ¹⁵Waday lebbeng Diyos ay nangamag sidi, tan kanan Diyos en Moses, “Seg-angak din laydek ay seg-angan.”^f ¹⁶Isonga say pangammoan tako ay din mamilian Diyos si ipogaw et adi maibasar sin layden da ya am-amagen da mo adi et sin seg-ang Diyos. ¹⁷Nemnemen tako din naisolat ay kalin Diyos en Faraon ay arin di Egipto. Kanana, “Nanbalinek sik-a ay ari ta say ipailak din panakabalin ko begew en sik-a ya ta

^b 9:7 Genesis 21:12   ^c 9:9 Genesis 18:10,14   ^d 9:11,12 Genesis 25:23

^e 9:13 Malakias 1:2-3   ^f 9:15 Exodo 33:19

say maammoan din ngadan ko sin kailili isnan daga.”^g 18 Isonga say pangammoan tako ay seg-angan Diyos din laydена ay seg-angan ya pakentegenabe din nemnem di ipogaw ay laydена ay pakentegen.

19 Into et mo wada en dakayo di mangwani, “Mo siya sa ngarud, apay nga pabasbasolen Diyos pay laeng di ipogaw? Ay siya mo waday olay esa ay ipogaw si makabaliw sin layden Diyos?” 20 Ngem din isongbat ko, sik-a ay owat ipogaw, into ngin di pangaam si lebbeng mo ay makisongbat en Diyos? Ay mabalin aya ay kanan di banga sin namke en sisya, “Apay nga kaman nina di nangamagam en sak-en?” 21 Adi kabalin, tan din mangam-amag si banga ay linang, oway na ay mamke si kompormi ay laydена. Mo say laydена, way lebbeng na ay mamke si dowa ay kalasin di banga ay mapo sin esa ay natoklo, di esa yan para nabanol di kaiosalana ya din esa et para kompormi, ay baken siya?

22 Iso na en Diyos. Way lebbeng na ay mangamag si laydена. Mo laydена ay mangipaila si panakabalina ya liget nas basol sin panosaana sin ipogaw ay maikari ay madosa, kalebbengana di. Ngem inan-anosanas daida ²³ta say ipaila na abe din nakaskasdaaw ay kinadiyos na sin ipogaw ay segseg-angana ay sigod ay insagana na ta makilak-am da sin sigesigid ay biyag ed langit. ²⁴Datako adi din ipogaw ay doy ay inayagan Diyos, et baken anggoy dakami ay Judio mo adi et dakayo abe ay Gentil. ²⁵Siya na met laeng di kanan Diyos sin libro ay inpaisolat na en Hosea. Kanana,

“Din baken kon ipogaw et ibilang kos daida ay ipogaw ko, ya din kaipoipogaw ay adiak nilaylayad et laydelaydek si daida. ²⁶Sin kosto ay lugar abe ay nangibagaak en daida en baken dan ipogaw ko, makwani da en anan-ak di matmatago ay Diyos.”^h

²⁷Wada abe di inpadton Isaías maipanggep sin Israelita ay kanana, “Olay mo kaman din darat sin benget di baybay di kaad-adon di Israelita, at-atik anggoy pay dedan en daida di maisalakan. ²⁸Tan dadlon tongpalen Diyos din inkeddeng na ay dosaena din kaipoipogaw isnan lobong, et adi na pabayagen din pangamaganas di.”ⁱ

²⁹Kaman aben din nangon-onay ay inpadto na ay kanana, “Mo adi koman binay-an Diyos ay Kangatoan di at-atik en dakami ay Judio, namaga kami am-in ay kaman din napasamak sin taga-Sodoma ya taga-Gomorra.”^j

Din Adi Namatian Di Judio En Cristo

³⁰Siya na ngarud di kasinopan din inbagak ay da naey. Din Gentil ay adi nangipapakat ay mapalinteg da sin pangilaan Diyos et ginon-od da

^g 9:17 Exodus 9:16   ^h 9:26 Hosea 2:23; 1:10   ⁱ 9:28 Isaías 10:22-23   ^j 9:29 Isaías 1:9

pay dedan di kinalinteg ay maibasar sin pammati da en Cristo. ³¹ Ngem din Israelita ay nangipapati si kabaelan da ay nangon-onod sin linteg Diyos ta say nalinteg da sin pangilaana et adi da ginon-od din kinalinteg ay doy. ³² Apay? Tan din nangan-anapan da si iyat da ay mapalinteg et adi naibasar si pammati mo adi et din nangam-amagan das siked. Nasnit da en Cristo ay maiarig sin bato ay kaisokbaan di ipogaw. ³³ Si naey di ibagbagan di inpaisolat Diyos ay kanana,

“Ilaen yo, waday insaad ko ay bato ed Zion ay kaskasnitan ya kaisokbaan di ipogaw. Ngem olay sino ay mamati en sisya et adi polos mababainan.”^k

Din Dowa Ay Kalasin Di Kinalinteg

10

¹ Ay aag-ik, din naimposoan ay pannemnem ko sin iib-ak ay Judio et laydelaydek ay maisalakan da. Siya na di kankanyon ay ikarkararag ko en Diyos. ² Mapaneknekak ay napasnek da ay mansilbi en Diyos, ngem din pansilsilbian da en sisya et baken kosto. ³ Tan binabay-an da din planon Diyos ay mangibilang si ipogaw ay nalinteg ya dowan dan pinadpadas ay mapalinteg begew si inam-amag da ay siked, isonga adi da inbababa din awak da ay mangawat sin kinalinteg ay mapmapo en Diyos. ⁴ Ngem din katet-ewa na et si Cristo di nanopatinggaan di linteg, isonga am-in da ay mamati en sisya et mapalinteg da sin pangilaan Diyos.

⁵ Si naey di insolat Moses maipanggep si kaibilangan di ipogaw ay nalinteg begew sin pangon-onodana sin linteg. Kanana, “Din ipogaw ay manongpal sin am-iam-in ay bilbilin di linteg et waday biyag na ay iwed patingga na.”^l ⁶ Ngem wada abe di inpaisolat Diyos ay mangipaammo en datako ay baken naligat ay magon-od din kinalinteg ay maibasar si pammati. Kanana,

“Adi yo kanan si nemnem yo en masapol ay waday emey ed langit ay en mangayag en Cristo ta bomabas na. ⁷ Adi yo aben kanan en masapol di emey ed dallem sin kad-an di natey ay en manago en Cristo. ⁸ Tan din kalin Diyos et asag-en en dakayo. Wada sin nemnem yo ya mabalin ay ibagbaga yo.”^m

Din kalin Diyos ay nay et siya di din ikaskasaba mi ay maipanggep si pammati ay mangmangwani: ⁹ Mo ipodno yo sin iib-a yo ay si Jesus din Kangatoan ay Apo ya dadlon naimposoan di pammati yo ay kasin tinagon Diyos sisya, maisalakan kayo. ¹⁰ Tan begew sin naimposoan ay pammati tako, ibilang Diyos ay nalinteg tako, ya begew sin pangipodpodnoan tako sin patpatien tako et maisalakan tako. ¹¹ Tan waday inpaisolat Diyos ay

^k 9:33 Isaías 8:14; 28:16. Ilaen abe sin 1 Pedro 2:6-8   ^l 10:5 Levítico 18:5. Ilaen abe sin Galacia 3:12   ^m 10:8 Deuteronomio 30:12-14

kanana, "Am-in da ay mamati en sisya et maga polos di panbabawian da."ⁿ ¹²Din am-in ay nay et laydena ay kanan en magay kaitkenan di Judio sin Gentil sin pangilaan Diyos, tan es-esa anggoy di Apo tako ay mamindisyon si nawadwad sin am-in ay manpakaasi en sisya. ¹³Tan waday inpaisolat Diyos ay kanana, "Am-in da ay manpakaasi en Apo et maisalakan da."^o

Magay Pambal Di Judio Sin Adi Da Namatian En Cristo

¹⁴Ngem intoy iyat da ngata ay manpakaasi en sisya mo adi da namati? Ya intoy iyat da ay mamati en sisya mo adi da dindinnge din maipanggep en sisya? Intoy iyat da abe ay mannge mo maga di en mangikasaba en daida? ¹⁵Ya into abe di iyat di ipogaw ay en mangikasaba mo magay mangibaa en daida? Ngem din katet-ewa na et wada di naibaa, tan wada di inpaisolat Diyos ay kanana, "Peteg ay omiparagsak din omalian di mangibagas siked ay damag!"^p ¹⁶Ngem din siked ay damag et adi inaw-awat di am-in ay ipogaw, tan kanan Isaias, "Apo, at-atik anggoy di namati sin inbagbaga mi."^q ¹⁷Ngem olay mo siya di, tet-ewa pay dedan ay din pamatian di ipogaw et maipoon sin panngean da sin tet-ewa ay maipanggep en Cristo.

¹⁸May kod ta pooteck na. Ay mabalinaya ay adi dinngen din Judio din maipanggep en Cristo? Dinnge da met, tan kanan din inpaisolat Diyos, "Nadnge din kali da sin olay sino ay lugar; naipaammo din inbagbaga da sin am-in ay ili isnan daga."^r ¹⁹Esa pay ay salodsod: Ay mabalin ngata ay adi da inawatan din dinnge da? Inawatan da met, tan olay din Gentil et naawatan da. Naey di kanan Diyos sin Judio ay insolat Moses ay kanana,

"Pan-aposek dakayo begew si kaipoipogaw ay laslasoyen yo.

Pabongetek dakayo begew si kaipoipogaw ay magay ammo da si maipanggep en sak-en."^s

²⁰Nalawlawag pay din inpaisolat Diyos en Isaias ay maipanggep sin Gentil. Kanana,

"Din adi nangan-anap en sak-en et daida di nanteng. Din magay pinoppoot da si maipanggep en sak-en et daida di nanopilaak."^t

²¹Ngem din kananas maipanggep sin Judio et siya na:

"Nabayag ay inayaayagak di kaipoipogaw ay adi manongtongpal en sak-en ya makenteg di nemnem da."^u

Din Seg-ang Diyos Sin Judio

11 ¹Salodsodek ngarud: Ay nantallikodan Diyos din ipogaw na ay Judio? Aga, tan olay sak-en yan Judioak met ay polin Benjamin ay

ⁿ 10:11 Isaias 28:16   ^o 10:13 Joel 2:32   ^p 10:15 Isaias 52:7   ^q 10:16 Isaias 53:1

^r 10:18 Salmo 19:4   ^s 10:19 Deuteronomio 32:21   ^t 10:20 Isaias 65:1   ^u 10:21 Isaias 65:2

naipoli abe en Abraham. ²Isonga ipidwak ay mangwani en adi dinokogan Diyos din ipogaw na ay sigod ay pinipili na. Nemnemen yo din dad-at sin kalin Diyos ay maipanggep en Elias. Nanriri en Diyos begew sin inam-amag di iib-a na ay Judio et kanana, ³“Apo, pinse da din mamadto ay inbaabaam. Binakas da abe din am-in ay pangidatdatonan di ipogaw si animal en sik-a. Sak-en anggoy di nabay-an, et olay sak-en yan oman-anap da ta pomse da.”

⁴Ngem sino din insongbat Diyos en sisya? Kanana, “Wada pay di nabay-an ay ipogaw ko, tan wada di pito ay libo ay adi polos nanaydayaw sin sinan didiyos ay manngadan si Baal.”^v ⁵Kaman nidi di iso na ed wani ay timpo tako, tan wada di at-atik ay Judio ay pinilin Diyos begew sin seg-ang na.

⁶Et mo din seg-ang na di begew si namiliana en daida, laydena ay kanan en baken begew sin inam-amag da ay siked. Tan mo doy ya din inam-amag da ay siked di begew, adi mabalin ay kanan tako en seg-ang.

⁷Din layden am-in dana ay kalien et adi dinatngan din kaad-adoan ay Judio din inan-anap da ay kinalinteg. Ang-anggay din at-atik ay pinilin Diyos si nanteng. Din tapin di Judio et pinakenteg Diyos di nemnem da.

⁸Si naey met laeng di ibagbagan din inpaisolat Diyos ay kanana,

“Nanbalinen Diyos di nemnem da si kaman nemnem di naseseyep ay ipogaw. Isonga enggana ed wani, olay mo waday mata da, adi da makaila ya olay mo waday inga da, adi da makadnge.”^w

⁹Si David abe et waday inpaisolat Diyos en sisya ay kanana,

“Sapay koma ta bigla ay madpap da sin makipangpanganan da ay kaman titit ay makna sin tagdey ono animal ay mag-as sin bito ta say madosa da ay kosto. ¹⁰Bomolinget koma abe di nemnem da ta say adi da maawatan din tet-ewa ya dowan da aben madadagsenan ya mapalpaligatan si kankanayon.”^x

¹¹Salodsodek ngarud: Din naisokbaan di kaad-adoan ay Judio, ay laydena ay kalien en adi da kasin makabangon? Aga, din katet-ewa na et begew sin basol da ay adi namati en Cristo, nilak-am di Gentil ay maisalakan ta say apalan di Judio si daida tan layden da met laeng ay maisalakan. ¹²Nemnemen tako na ngarud: mo peteg ay nabindisyonan di kaipoipogaw isnan daga begew sin basol di Judio ya din logi da, adi pay namnamed ay mabindisyonan da mo maisalakan din kosto ay bilang di Judio.

Din Kaisalakanan Di Gentil

¹³Ed wani, wada di ibagak en dakayo ay Gentil. Dinotokan Diyos sak-en ay apostol ta enak itdoan dakayo, isonga patpatgek ya es-estek din

^v 11:4 1 Aari 19:10,14,18   ^w 11:8 Deuteronomio 29:4; Isaias 29:10

^x 11:10 Salmo 69:22-23. Din kanana sin Griego et: *Magodab da koma abe ta say adi da makaila dowan da aben mabobok-on si kankanayon.*

oblak ay nay ¹⁴ta balbalang apalan din iib-ak ay Judio si dakayo ta say awisek di odom en daida ay maisalakan. ¹⁵Tan begew sin nanokogan Diyos en daida, way gondaway di odom ay kaipoipogaw ay manbalin si gagayyem en Diyos. Isonga sigsigid pay mo awaten kasin Diyos din Judio, tan din pantongpalana et kaman din kasin katagoan di natey.

¹⁶Din Judio et maiarig das tinapay. Tan ammo tako ay mo maidaton en Diyos din damo ay pit-ing di tinapay, maibilang ay okan Diyos din tapin di tinapay abe. Di esa abe ay kaiarigan da et kaiw, tan mo naidaton en Diyos din lamot na, okan Diyos din panga na abe. ¹⁷Itoloy ko kod din pangarig ay nay. Din Judio et maiarig das kaiw ay olivo ay inis-ek ya inay-ayowanen Diyos. Ngem gintad na di odom ay panga na. Dakayo pay ay Gentil et maiarig kayos pangan di olivo ay owat ginmabay. Din inyat Diyos et ina nas dakayo yan insolbong nas dakayo sin kaiw ay inis-ek na ta say maitapi kayo sin sigod ay panga ay nabay-an. Isonga ed wani, makilaklak-am kayo sin mangipagabay ay ngeta ay mapmapo sin lamot na. ¹⁸Ngem siliban yo ta adi yo laslasoyen din sigod ay panga, tan nemnemen yo na: baken dakayo di mangipagpagabay sin lamot na mo adi et din lamot na di mangipagpagabay en dakayo. ¹⁹Into et mo wada en dakayo di makisongbat ay mangwani, “Aw pay, ngem nagtad di odom ay panga ta say dakami di maiskat.” ²⁰Siya pay kayman, ngem nemnemen yo ay din begew ay nagtad da et tan adi da namati, dowan pay din naitatapian yo et begew anggoy tan mamati kayo. Isonga adi yo ipangpangato din awak yo mo adi et siliban yo. ²¹Tan mo adi inanosan Diyos din sigod ay panga ay din Judio mo adi et kinaanas daida, adi na aben anosan dakayo. ²²Adi yo linglinglingan na: managseg-ang si Diyos ngem ammo na abe ay mandosa. Tan din adi namati et dinosa nas daida, ngem dakayo pay et segseg-anganas dakayo dalo et mo itoltoloy yo ay mamati. Ngem mo adi yo itoloy, getadena abes dakayo sin kaiw. ²³Dowan pay din Judio, mo sagongan das Diyos ta say mamati da, itaoli nas daida sin nakaanan da, tan kabaelana ay mangamag sidi. ²⁴Tan dakayo ay kaman pangan di owat ginmabay ay olivo, mo mabalin ay insolbong Diyos dakayo sin nais-ek ay olivo ay baken din kosto ay napoan yo, adi pay nalaklaka ay itaoli na din nakaan ay pangan di kaiw ay doy sin kosto ay napoan da.

Din Seg-ang Diyos Sin Judio Ya Gentil Abe

²⁵Aag-ik, wada di adi naipaammo ed idi ay laydek ay maawatan yo ta say adi kayo ipangpangato di awak yo ay mangwani en nangato di laing yo. Din ipaammok et adi maitoloy ay eng-enggana din nanigaanan di tapin di Judio ay mamati en Cristo, mo adi et maitoloy anggoy engganas komosto di bilang di Gentil ay maisalakan. ²⁶Asi pag maisalakan din kajudiojudio, tan siya met laeng din inpaisolat Diyos ay kanana,

“Awni et omali din mangisalakan ay mapo ed Zion ta say kaanena din kinalawlawan di polin Jacob. ²⁷Et siya di din katongpalan din inkarik en daida ay kaanek din basbasol da.”^y

²⁸Mo maipanggep si manigaan di Judio sin siked ay damag, maibilang da ay kaibaw Diyos, et maiturong di sin pansigdan yo. Ngem mo maipanggep si namilian Diyos en daida, laydelaydena pay laeng si daida begew en da Abraham ay aap-o da. ²⁹Tan adi mabalin ay sokatan Diyos di nemnem na si maipanggep si inayagana ya din bindisyon ay indawat na. ³⁰Dakayo ay Gentil et adi yo pinatpati si Diyos ed idi, ngem ed wani, gon-gon-oden yo din seg-ang Diyos begew sin adi namatian di Judio. ³¹Siya abe din Judio, adi da patpatien si Diyos ed wani, ngem daida abe et gon-oden da din seg-ang Diyos begew sin panegseg-angana en dakayo. ³²Tan inpalobos Diyos ay manbalin am-in di ipogaw si kaman balod di adi da namatian ta say ipaila na abe sin am-in ay ipogaw din seg-ang na.

Madaydayaw Si Diyos

³³Nabaknang adis Diyos si seg-ang! Maga abey gedeng di sirib na ya din ammo na. Olay sino ay ipogaw et adi makaawat ay kosto sin ninemnem na ay amagen ya din iyat na ay mangitongpal sin ninemnem na. ³⁴Tan din inpaisolat Diyos et kanana,

“Ay siya mo waday ipogaw si nakin ammo sin nemnem Diyos? Ay siya mo waday nakabagbaga en sisya? ³⁵Maga abe di nangidawat si olay sino en sisya ta say waday otang na.”^z

³⁶Tan sisya di namarsua sin am-in, sisya di mangituray sin am-in, ya naparsua am-in ta say madayaw sisya. Sapay koma ta madaydayaw sisya si eng-enggana! Amen.

Din Kosto Ay Kabibiyag Di Mamati En Cristo

12 ¹Aag-ik, begew sin seg-ang Diyos en datako, pangaasi yo ta idaton yon awak yo en Diyos ay kaman daton ay matmatago ya nasantoan ya panlaylaydana, tan siya di din kosto ay iyat yo koma ay manaydayaw en sisya. ²Adi yo is-isoen din ogalin di adi mamati mo adi et itoltoloy yo ay mangipabpabaro si nemnem yo en Diyos ta say mabaroan di kabibiyag yo. Tan mo say iyat yo di, ammoan ya awen yo din layden Diyos ay amagen yo ay din siked ya din panlaydana ya din kostokosto.

³Begew sin lebbeng ko ay apostol ay indawat Diyos en sak-en, bagbagaak di esa ya esa en dakayo ta adi yo ipangpangato di pannemnem yo sin kaipogaw yo mo adi et kostokosto koma di pannemnem yo sin awak yo ay maibasar sin laing ono kabaelan ay

^y 11:27 Isaias 59:20-21; Jeremias 31:31,34   ^z 11:35 Isaias 40:13; Job 41:11; 1 Corinto 2:16

indawat Diyos sin esa ya esa en dakayo begew sin pammati yo. ⁴Tan di awak tako ay ipogaw et ad-adoy parti na ya nankinalasi abe di obla da. ⁵Iso na en datako ay mamati, tan olay mo ad-ado tako, maiarig tako sin partin di es-esa ay awak begew sin nakies-esaan tako en Cristo, isonga esa ya esa en datako et nantatapi tako. ⁶Masapol ngarud ay osalen tako din nankinalasi ay kabaelan ay indawat Diyos en datako begew sin seg-ang na. Mo din kabaelam et din pangibagaam sin inpaammon Diyos en sik-a, osalem adi ay maibasar sin pammattim. ⁷Mo din kabaelam et din pansilbiam si iib-am, mansilbi ka ay kosto. Mo din kabaelam abe et din pangitdoam sin kalin Diyos, estem ay mangitdo. ⁸Mo indawat pay Diyos en sik-a din kabaelan ay mamagbaga si iib-am ya mangipapigsa si pammati da, say iyat mo di. Mo indawat na abe din kabaelan ay mangibingay si wada en sik-a ay ibadang mo sin makasapol, say amagem ay magay imotam. Mo abe din kabaelan ay mangipangolo di naidawat en sik-a, man-gaget ka koma ay mangipangolo. Et mo din kabaelam et din mamadangam sin kaseseg-ang, silalayad ka koma ay mangamag.

⁹Naimposoan koma di layad yo. Kaliliget yo din lawa dowan kayo pay on-onodan ay kanayon din siked. ¹⁰Manlinayad kayo ay kaman din layad di siag-i. Ibilang yo ay napatpateg din iib-a yo mo din awak yo. ¹¹Adi kayo somadsadot mo adi et nagaget ya napasnek kayo koma ay mansilsilbi en Apo Jesus. ¹²Manragsak kayo begew sin namnamaen yo, anosan yo mo waday ligat yo, ya ipapasnek yo ay mankararag. ¹³Mo waday ipogaw en Diyos ay makasapol si tolong, ibingayan yos daida, ya ilaeen yo ta managsangaili kayo.

¹⁴Mo pay din mamaligat en dakayo, mankedaw kayo en Diyos ta bindisyonanas daida. Aw man! Adi yo baosan mo adi et ikararagan yos daida ta mabindisyonan da. ¹⁵Makiragsak kayo en daida ay manragragsak ya makiladingit kayo en daida ay manladladingit. ¹⁶Manoolnos kayo. Adi yo ipangpangato di awak yo mo adi et makipolapol kayo si nababa ay ipogaw.^a Adi yo kankanan en dakayo anggoy di nalaing.

¹⁷Mo waday mangamag si lawa en dakayo, adi yo ibabbaes, mo adi et padasen yo ay mangamag si siked ya kosto sin pangilan di am-in ay ipogaw. ¹⁸Amagen yo din kabaelan yo ay makioolnos sin am-in ay ipogaw, mo mabalin. ¹⁹Gagayyem ko, adi kayo man-ibabbaes mo adi et bay-an yo ta si Diyos di makaammo ay manosa, tan wada di inpaisolat Diyos ay kanana,

“Sak-en ay Apo Diyos di way lebbeng na ay man-ibaes. Sak-en di manobalit.”^b

²⁰Et baken anggoy nadi di iyat yo mo adi et onodan yo pay din inpaisolat Diyos ay kanana,

---

^a **12:16** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: *Adi yo ipangpangato di awak yo mo adi et nakasagana kayo ay mangamag si oblan di baa.*   ^b **12:19** Deuteronomio 32:35

“Mo mandagaang di kaibaw mo, pakanem; mo nabigaw, painomem; tan mo say iyat mo di, palalo ay mabainan sisya.”^c

²¹Adi yo ipalobos ay abaken di lawa si dakayo mo adi et abaken yo di lawa si saged ay am-amagen yo.

Masapol Ay Manpaituray Tako Sin Gobierno
(Tito 3:1; 1 Ped. 2:13-17)

13 ¹Am-in ay ipogaw et masapol ay manpaituray da sin way turay na sin gobierno, tan iwed manlebbeng ay manturay mo adi ipalobos Diyo, ya am-in di manturturay et si Diyo di nangisaad. ²Isonga din mangontras manturturay et kontraena din dinotokan Diyo. Madosa dedan din mangamag sidi. ³Din mangam-amag si saged et magay iegyat na sin manturturay, ngem din mangam-amag si lawa et emegyat dedan. Isonga mo layden yo ay adi emegyat sin tuturay, saged koma di amagen yo et dayawen das dakayo. ⁴Tan baan Diyo daida para sin pansigdan yo. Ngem mo lawa di amagen yo, emegyat kayo koma, tan mabalin dedan ay osalen da din lebbeng da ay madosa. Tan daida di baan Diyo ay pangipadosaana sin mangamag si lawa. ⁵Isonga masapol ay manpaituray tako sin tuturay di ili, baken gapo ta emegyat tako ay madosa et anggoy mo adi et gapo ta ammo tako ay say kosto ay amagen tako koma.

⁶Siya na met laeng di begew ay manbaybayad takos bowis, tan din manturturay et mansilsilbi da en Diyo sin panongtongpalan da sin obla da. ⁷Isonga bayadan tako din nankinalasi ay bowis ay lebbengen tako ay bayadan dowan tako pay rispitoen ay kosto din mangiturturay en datako.

Lebbengen Tako Ay Manlilinayad

⁸Mo waday otang tako, adi tako baybayagen ay mamayad. Ngem din lebbengen tako ay manlilinayad et say ibilang tako ay otang ay magay patingga na. Tan din manglaylayad sin iib-a na et tongtongpalena din bilbilin Diyo. ⁹Tan din bilbilin ay mangmangwani, “Adi ka makikamkamalala, adi ka manpespese, adi ka mangak-akew, adi ka man-gamgamgam si baken mon oka,”^d ya din tapin pay di bilbilin et naimomongsan da am-in sin es-esa ay bilin ay nay: “Masapol ay laylaydem di ib-am ay kaman din pananglayad mo sin awak mo.”^e ¹⁰Tan mo laylayden takon iib-a tako, maga polos di lawa si amagen tako en daida, isonga say pantongpalan tako sin am-in ay bilbilin Diyo.

Din Kabibiyag Ay Maibagay Sin Kaagawan
(Efeso 5:1-14; 1 Tes. 5:1-11)

¹¹Masapol ay amagen tako na, tan ammo tako ay nabanol di timpo ay matatagoan tako ed wani. Mo iarig ko din nay timpo sin malabi,

^c 12:20 Proverbio 25:21-22   ^d 13:9 Exodus 20:13-15,17; Deuteronomio 5:17-19,21

^e 13:9 Levítico 19:18

kanak en masapol ay ibangon tako, tan dandani din kaisalakanan tako mo din namatian tako sin damo. ¹² Tet-ewa ay mabolinget pay laeng, ngem dandani ay maaggew. Kaanen tako ngarud din lawlawa ay amag ay maibagay sin mabolinget ta say isokat tako din salida ya armas ay maibagay sin soldado ay wada sin kaagawan. ¹³ Din kabibiyag ay onodan tako koma et din nalinis ya siked ay maibagay sin ipogaw ay wada sin kaagawan. Adi tako manbetbeteng ya maitaptapi sin nalabes ay ragragsak. Adi tako aben makikamkamalala ya man-am-amag si odom ay kadodogis ono kababain, ya adi tako man-ap-apal ya makiib-ibaw. ¹⁴ Din amagen tako koma et tadonen tako din kabibiyag Apo Jesu Cristo ta say sisya di kaman salida ay ibado tako,^f ya siliban tako ta adi tako pawayaan di awak tako ay manongpal sin lawlawa ay laylayden di naipogawan ay nemnem tako.

Adi Tako Manpipinabasol Ya Manlilinasoy

(1 Cor. 8:1-13; 10:23-33)

14 ¹ Mo waday ipogaw ay daan maket-eng ono nakapoy di pammati na, awaten yo pay dedan ay adi kayo makisongsongbat en sisya maipanggep sin kaitkenan di nemnem na en dakayo. ² Kaspanganigan, wada da di daan maket-eng di pammati na ay mamati ay paniyew mo mansida das karni, isonga manengdeng das natnateng et anggoy, dowan pay di odom et patien da ay magay paniyew si makan, isonga mansida das kompormi. ³ Din mangan si kompormi et adi na koman laslasoyen din man-ipangan si natnateng anggoy, ya din manengdengdeng si natnateng anggoy et adi na koman pabasbasolen din mangan si kompormi, tan inawat Diyos sisya. ⁴ Isonga sik-a ay mangipabasol si ib-am, magay lebbeng mo ay mangiyat sidi sin baan di odom. Tan si Apo Jesus ay Apo na di makaammo ay mangibaga mo kosto ono baken kosto din am-amagena. Et maapolbalan dedan ay kosto din am-amagena, tan kabaean Apo Jesus ay tomolong en sisya.

⁵ Wada da abe di mangibilang ay nababanbol di esa ay agew mo din odom ay agew, dowan aben kanan di odom en maga di maitken ay agew ay nababanbol. Mo maipanggep isna, masapol ay adi mandowadova di nemnem di esa ya esa ay kosto di am-amagena. ⁶ Din mangibilang ay nababanbol di esa ay agew et amagena di ta say pangidayawana en Apo Jesus. Siya abe din mangan si karni. Laydena ay say pangidayawana en Apo Jesus, tan man-iyaman en Diyos sin isida na. Olay abe din manigaan ay mansidas karni, sigaana begew sin layad na ay mangidayaw en Apo Jesus, et man-iyaman abe sin kanena. ⁷ Tan am-in tako ay mamati et baken din kadayawan tako di an-anapen tako sin kamatago tako ya olay

^f 13:14 Ilaen abe sin Galacia 3:27

sin kateyan tako,⁸ mo adi et layden tako ay madayaw din Apo begew sin kamatago tako ya siya abe sin kateyan tako. Isongga olay mo matmataggo tako ono matey tako, din Apo di akin oka en datako. ⁹Tan natey yan kasing natago si Cristo ta say sisya din Apon di matmataggo ya siya abe din natenatey. ¹⁰Isongga adi tako manpipinabasol ya manlilinasoy, tan sangoen tako am-in si Diyos ta say okomenas datako. ¹¹Tan waday inpaisolat Diyos ay kanana,

“Dadlon sigurado ay matongpal din nay ibagak en dakayo, sak-en ay Apo yo: Awni et mandokmog din am-in ay ipogaw en sak-en. Bigbigen da am-in ay sak-en si Diyos.”^g

¹²Isongga si Diyos di sangoen di esa ya esa en datako ta say ibaga tako en sisya di inam-amag tako.

Adi Tako Amagen Di Olay Sino Ay Bomasolan Di Ib-a Tako

(1 Cor. 6:12-20; 8:1-13)

¹³Adi tako ngarud manpipinabasol mo adi et ipapasnek takon nemnem tako ay adi mangamag si olay sino ay kaisokbaan ono kasolisogan di iib-a tako ay mamati. ¹⁴Begew sin nakies-esaak en Apo Jesus, dadlonak ammo ay magay makan ay kadodogis sin pangilan Diyos. Ngem mo ibilang di esa ay ipogaw ay kadodogis, kadodogis iman en sisya mo kanena.

¹⁵Datako ngarud ay magay paniyew na si makan, mo mansakit nemnem di ib-a tako begew sin kanen tako, baken layad di ipaila tako en sisya. Isongga siliban tako ta adi tako dadaelen di pammartin di ib-a tako begew si owat makan, tan natey si Cristo para en sisya. ¹⁶Adi tako amagen di olay sino mo din pantongpalana et mapalawlawna din wayawayaya ay ibilang tako ay saged. ¹⁷Tan din nabanol sin panturturayan Diyos et baken din kanen tako ya inomen tako mo adi et din kinalinteg, din talna ya olnos, ya din ragsak ay mapmapo sin Ispirito Santo. ¹⁸Mo kaman nina di kabibiyag tako sin pansilsilbian tako en Cristo, malaylaydan si Diyos en datako dowan pay apolbalan di odom ay ipogaw din am-amagen tako. ¹⁹Isongga ipakat takon kabaelan tako ay mangamag si maiturong sin olnos tako ya mangipapigsa si pammartin di esa ya esa. ²⁰Adi tako koman dadaelen din inamag Diyos begew si makan. Tet-ewa kayman ay magay makan si kadodogis sin pangilan Diyos, ngem basol tako pay dedan mo din panganan takos kompormi et say bomasolan di ib-a tako. ²¹Agpos et mo adi tako mansidas karni ono man-inom si arak ono mangamag si olay sino ay maiturong sin bomasolan di ib-a tako ay mamati.

²²Olay sinoy patien di esa ya esa maipanggep sina, agpos et mo adi na ibagbaga sin iib-a na mo adi et ibilang na koma ay bin-i da en Diyos. Nagasat di ipogaw ay adi pabasbasolen di konsensia na begew

^g 14:11 Isaias 45:23. Ilaen abe sin Filipos 2:10-11

sin ninemnem na ay kosto si amagena. ²³Ngem din mandowadowna maipanggep si makan ya dowanan kanen et basol na di, tan din pangpanganana et adi maibasar sin patiena ay kosto. Tan olay sino ay adi maibasar sin dadlon takon patien ay kosto et basol tako mo ipapati tako ay amagen.

Man-inawat Ya Manbinadang Tako Koma
(Gal. 6:1-5)

15 ¹Datako ay naket-eng di pammati na et masapol ay an-anosan tako din pankolangan di ipogaw ay nakapoy di pammati na dowan tako aben makiliklikna en daida. Adi tako nemnemnemen din panlaylaydan di awak tako, ²mo adi et am-amagen tako am-in din panlaylaydan di iib-a tako ay maiturong sin pansigdan da ya mangipapigsa sin pammati da. ³Tan olay si Cristo et baken din panlaylaydan di awak na di ninemnemnem na, tan waday naisolat ay kalin Diyos ay maipanggep en sisya ay kanana, “Din panglaslasoyan di ipogaw en sik-a ay Diyos et sak-en di nalaslasoy.”^h ⁴Ipanemnem ko en dakayo din naisolat ay nay, tan am-in din inpaisolat Diyos ed idi et naisolat ta say pan-adalan tako. Tan begew sin kalin Diyos, maipapigsa di nemnem tako ya mabalin ay anosan tako di ligat ta say ipapasnek tako ay mannamnama si idawat ton Diyos.

⁵Et si Diyos met laeng di napaon di anos ya kapigsan di nemnem ay nay. Sapay koma ta sisya di mamadang en dakayo ta say man-oolnos kayo ay maikompas sin ogalin Cristo Jesus. ⁶Tan mo say iyat yo, man-esa di nemnem yo ay mangidaydayaw en Diyos ay Diyos ya Aman Jesu Cristo ay Apo tako.

⁷Man-inawat kayo ngarud ay kaman din inyat Cristo ay nangawat en dakayo ta say madayaw si Diyos. ⁸Adi yo linglinglingan ay inmali si Cristo ay mamadang sin Judio ta say ipaila na ay matalek si Diyos, tan tinongpal na din inkarin Diyos sin aap-o da. ⁹Ngem din esa abe ay gapo si inmaliana et ta dayawen aben din Gentil si Diyos begew sin seg-ang na. Siya na met laeng di ibagbagan din inpaisolat Diyos ay kanana,

“Maitapiak sin Gentil ay makidayaw en sik-a. Dayawek sik-a sin kankantak.”ⁱ

¹⁰Wada pay di naisolat ay kanana,

“Dakayo ay Gentil, makiragsak kayo sin pinilin Diyos ay ipogaw na.”^j

¹¹Din esa pay et kanana,

“Dakayo ay Gentil, daydayawen yos Apo Diyos. Am-in kayo ay ipogaw, daydayawen yos sisya.”^k

^h 15:3 Salmo 69:9   ⁱ 15:9 Salmo 18:49   ^j 15:10 Deuteronomio 32:43

^k 15:11 Salmo 117:1

¹² Wada abe di insolat Isaías ay kanana,

“Awni kadi et waday maianak ay polin Jesse. Ipangaton Diyos sisya ay mangituray sin am-in ay Gentil ya sisya di pannamnamaan da.”^l

¹³ Sapay koma ta si Diyos ay napoan di namnama tako di mangidawat abe si palalo ay ragsak ya talna en dakayo begew sin pammati yo en sisya ta say mataptapian pay din kinapasnek di namnama yo begew sin panakabalin di Ispirito Santo.

Din Obla Ay Intalek Diyos En Pablo

¹⁴ Aag-ik, magay dowadowak ay sigesigid di ogali yo. Ammok abe ay maawatan yo ay kosto din maipanggep si pammati tako et kabaelan yo ay man-init-itdo ya manbinagbaga. ¹⁵ Ngem tet-ewa pay kayman ay dadlonak indoritso di odom ay inbagbagak sin solat ay nay ta say adi yo linglinglingan. Et din begew ay indoritsok dana et din lebbeng ko ay apostol ay indawat Diyos en sak-en begew sin seg-ang na ¹⁶ ta say mansilbiak en Cristo Jesus sin pangit-itdoak sin Gentil. Tan kamanak padi sin pangikaskasabaak sin siked ay damag ay napo en Diyos ta say waday Gentil si ipailak en sisya ay kaman daton ay panlaylaydana ay nanbalinen din Ispirito Santo si nasantoan ay ipogaw na. ¹⁷ Isonga begew sin nakies-esaak en Cristo Jesus, mabalin ay it-ek ko din nay pansilsilbiak en Diyos. ¹⁸ Ngem iwed di odom si mabalin ay ibagak mo adi et din inam-amag Cristo ay nangaw-awis si Gentil ay mamati en Diyos. Inos-osal na din inbagbagak ya inam-amag ko ¹⁹ ay din nakaskasdaaw ay sinyal ya milagro. Inamag ko amin dana babaen sin panakabalin di Ispirito Santo. Din nantongpalana et dadlonak inkaskasaba din siked ay damag ay maipanggep en Cristo ay manlogi ed Jerusalem enggana ed Illiricum. ²⁰ Tan din kinmakaman ay panggep ko et ta ikaskasabak din siked ay damag sin il-ilin di ipogaw ay adi nangammo si maipanggep en Cristo ta say adiak taktak-epan din oblan di odom ay ipogaw. ²¹ Din inam-amag ko et maibasar sin naisolat ay kalin Diyos ay kanana,

“Din adi nannannge si maipanggep en sisya et ilaen das sisya ya maawatan da din maipanggep en sisya.”^m

Din Planon Pablo Ay En Mamasyal En Daida Ed Roma

(1 Cor. 16:1-4; 2 Cor. 8:16–9:5)

²² Begew sin oblak ay nay, namin ado ay adiak nakatongpal sin layad ko ay en mamasyal en dakayo. ²³⁻²⁴ Ngem nay kindeng ko din oblak isna, isonga ninemnem ko ay maspadak issa mo emeyak ed Espanya, tan nay pigay tawen ay laydelaydek ay ilaen dakayo. Namnamaek ngarud ay mo

^l 15:12 Isaías 11:10   ^m 15:21 Isaías 52:15

maiiliwanak en dakayo, mabalin ay bomadang kayo ta asiak ikanayon ay emey ed Espanya. ²⁵ Ngem ed wani pay, emeyak ed Jerusalem tan waday iey ko sin ipogaw en Diyos sidi. ²⁶ Tan ninemnem din gimigimong ed Macedonia ya ed Akaya ay man-olnong si ibadang da sin mamati ay nabibiteg ed Jerusalem. ²⁷ Daida met laeng iman di nannemnem ay mamadang, et maibagay, tan kaman waday otang da en daida. Tan begew sin mamati ay Judio ed Jerusalem, nakilak-am din Gentil sin naispiritoan ay bindisyon Diyos en daida, isonga lebbengen aben din Gentil ay bomadang si katagoan di Judio. ²⁸ Ngarud, mo makdeng ay iawat ko din pilak ay nay en daida, asiak et manlobwat ay manpa-Espanya et maspadak ay mamasyal en dakayo. ²⁹ Et ammok ay mo somawangak issa, gon-oden tako am-in di sigesigid ya nawadwad ay bindisyon ay mapo en Cristo.

³⁰ Aag-ik, wada di kedawek en dakayo. Begew en Jesu Cristo ay Apo tako ya begew sin layad tako ay indawat din Ispirito Santo, pangaasi yo ta ipapasnek yo ay makikararag en sak-en ta bomadang si Diyos. ³¹ Ikararag yo ta salakniban Diyos sak-en sin adi mamati ed Judea ya ta malaylaydan din ipogaw en Diyos ed Jerusalem ay mangawat sin badang ay iey ko en daida. ³² Pangaasi yo ta ikarkararag yo dana ta say mo layden Diyos, peteg di ragsak ko ay somawang issa ya pomigpigsa di nemnem ko sin pamasyalak en dakayo. ³³ Sapay koma ta si Diyos ay mangidawdawat si talna di wada en dakayo am-in. Amen.

Din Kakdengan Di Solat

16 ¹ Wada di agi tako ay babai ay laydek ay iam-ammo en dakayo begew sin solat ay nay. Sisya si Febe ay mansilsilbi sin gimong ed Cenkrea. ² Mo domateng issa, awaten yo ay kosto begew sin nakies-esaana en Apo tako, tan say maibagay ay amagen di ipogaw Diyos. Badangan yo abes sisya mo waday kasapolana, tan ad-ado iman di binabdarangana patis sak-en.

³ Pakomostaak da Priscilla en Aquila ay nakiob-obla en sak-en ay mansilsilbi en Cristo Jesus. ⁴ Inposta da iman din biyag da para en sak-en, isonga dakdake di otang ko en daida, ya baken sak-en anggoy mo adi et am-in abe ay gimong sin il-ilin di Gentil. ⁵ Pakomostaak abe din odom ay mamati ay matoptopog sin beey da.

Ad-ado pay di laydek ay pakomostaan. Di esa et din patpatgek ay gayyem ko ay si Epenetus ay say damo ay namati en Cristo sin probinsiya ay Asia. ⁶ Di esa abe et si Maria ay palalo di obla na para en dakayo.

⁷ Pakomostaak abes da Adronicus en Junias ay iib-ak ay Judio ay gagait ko ay balod ed idi. Madamdamag ay apostol da ay nangon-on a mo sak-en ay namati.

⁸ Pakomostaak si Ampliatus ay laydelaydek ay gayyem ko begew en Apo Jesus. ⁹ Siya abe en Urbanus ay makiob-obla en datako ay mansilsilbi

en Cristo, ya si Estakis ay patpatgek ay gayyem ko. ¹⁰Nemnemnemek abe si Apelles. Napadpadas di pammati na et napaneknekan ay matalek ay mansilbi en Cristo. Din pamilyan pay Aristobulus ¹¹ya si Herodion ay ibak ay Judio, ya din mamati sin pamilyan Narcissus et komosta en daida am-in.

¹²Pakomostaak da Trifena en Trifosa ay nagaget ay mansilsilbi en Apo Jesus, siya abe sin patgek ay gayyem ko ay si Persis ay esa pay ay babai ay palalo iman di obla na para en Apo Jesus. ¹³Komosta abe en Rufus ay nadamag di pansilsilbiana en Apo Jesus ya si ina na ay ibilang ko abe ay inak. ¹⁴Siya abe en da Asincritus, Flegon, Hermes, Patrobas, Hermas ya din odom ay aag-i tako ay mamati ay naitatapi en daida, pakomostaak daida am-in. ¹⁵Ibaga yo pay din pakomostak en da Filologus en Julia, si Nereus ya din agi na ay babai, ya si Olimpas ya din ipogaw en Diyos ay iib-a da. ¹⁶Manpinakomosta kayo abe ay mangipaila ay manlilinayad kayo. Am-in di gimong di mamati en Cristo et pakpakomostaan da abe si dakayo issa.

¹⁷Pangaasi yo ay aag-ik ta siliban yo di ipogaw ay mangipasisian en dakayo ya manangaw si pammati yo begew sin it-itdo da ay maikontra sin kosto ay inadal yo ed idi. Addawian yos daida. ¹⁸Tan din kaman dadi ay ipogaw et baken si Cristo ay Apo tako di pansilsilbian da mo adi et anggoy din awak da. Begew sin makaay-ayo ya bolboladas ay kali da, iet-etekan da di ipogaw ay si on-onod. ¹⁹Ammok kayman ay nadamag di panongtongpalan yo en Cristo sin olay addawi ay il-ili, isonga naragsaragsakak maipanggep en dakayo, ngem laydek pay dedan ay nalaing kayos maipanggep si siked dowan pay magay laing yos maipanggep si lawa. ²⁰Adi mabayag yan si Diyos ay mangidawdawat si talna et dadlonan abaken si Satanas ta say gatinan takos sisya. Sapay koma ta seg-angan Jesus ay Apo tako si dakayo am-in.

²¹Si Timoteo ay makiob-obla en sak-en et pakpakomostaanas dakayo, siya abe din iib-ak ay Judio ay da Lucius en Jason ya si Sosipater.

²²Si Tercius ay nangipasolsolatak sin solat ay nay et pakomostaana abes dakayo, tan esa ay ib-a tako ay mamati en Apo Jesus.

²³Manpakomosta abe en dakayo si Gaius ay panteteak. Din beey na met laeng di pantoptopogan di gimong di mamati. Si Erastus ay tesoreron di ili ay nay ya si Kuartus ay agi tako et maitapi da abe ay manpakomosta en dakayo.

²⁴[Sapay koma ta seg-angan Jesu Cristo ay Apo tako si dakayo am-in. Amen.]ⁿ

²⁵Sapay koma ta madaydayaw si Diyos. Manakabalin sisya ay mangipapigsa sin pammati yo ay maibasar sin ikaskasabak ay siked

ⁿ 16:24 Din versikulo ay nay et maga sin kaad-adoan ay manuskrito sin Griego.

ay damag ay maipanggep en Jesu Cristo. Din nay siged ay damag et nababayayag ay adi naipaammo,²⁶ ngem ed wani, naipalawag ay maibasar sin inpaisolat Diyos sin mamaadto. Et si Diyos ay magay nanlogiana ya magay patingga na et inbilina ay maipaammo din nay siged ay damag sin kaipoipogaw sin kailiili ta say tongpalen das sisya et mamati da.²⁷ Ang-anggay sisya si nalaing si am-in. Sapay koma ta madaydayaw sisya si eng-enggana begew en Jesu Cristo. Amen.